

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőjén 16 fill.

Nyitási díj 10 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
Aradi főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELKÖLÖN SZERKESZTŐ:
Staubert József.

Kedd, november 24.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Ujabb éjjeli ülések.
A képviselőház ülése.
Bánffy Dezső zászlóbontása.
A delegációk összehívása.
Az új kereskedelmi államtitkár.
Aradi vívómester Amerikában.
Mérkőzés az obstrukcióval.
Az új zsidó templom.
Pör az aradi hid miatt.
A lugosi püspök Aradon.
Konstantin György halála.
Az aradi Rákóczi-ünnep.
A képtárlat megnyitása.
Zálogba tett herceg.
Tárca: A herceg. Irta: Erdős Renée.
Regény-Csarnok: Az Antikrisztus csodái.
Irta: Lagerlöf Zelmá.

Ujabb éjjeli ülések.

Arad, november 23

Ezen a héten újabb izgalom várakozik a magyar politikai életre. A Tisza-Körber ügy kritikusan fordulatot nem idézett elő, s már végképen el van intézve, további incidensektől sem kell tartani. Azonban több gondot okoz a belső helyzet, mert az obstrukció nem akar lezserelni. De e tekintetben sem fog Tisza gróf tétlenül állni, meg akarja és meg fogja az obstrukció ellenállását törni.

Már a legközelebb jövő napokban nagyon viharos és valószínűleg éjjeli ülésekre is kerül a sor, mert Tisza e hét folyamán indítványozni fogja párhuzamos ülések tartását. Ez a házszabályok változtatását jelenti, a mi ellen az obstrukció minden

eszközzel küzdeni fog, mely alkalommal a legviharosabb incidensektől lehet tartani. Az ülés valószínűleg egész éjjel fog tartani, a mi azonban Tiszát kitűzött céljától nem fogja eltántorítani, mert megmarad a mellett, hogy az országgyűlésnek legsürgősebb ügyeket el kell fogadnia, mert ellen esetben joga van a törvény értelmében a Házat törvényen kívüli állapotban is felosztatni.

Más, szabadelvű forrásból azt jelentik, hogy a képviselőház többsége e héten erőpróbára készül. A kormány oly indítványt fog benyújtani, a melyből az obstrukciók meggyőződhetnek arról, hogy a kormány semmiféle parlamenti erőszakot nem alkalmaz, azonban egyúttal ki fog derülni, hogy a kormány nagy és egyöntetű többséggel rendelkezik.

Tisza István gróf miniszterelnököt a király vasárnap délelőtt tizenegy órakor egy óráig tartó külön kihallgatáson fogadta. Tisza István gróf ezen az audiencián O felségének előterjesztést tett a parlamenti válság eseményeiről. A király Tisza audienciája előtt Burián báró és Pitreich közös minisztereket fogadta a delegációk egybehívása ügyében. Tisza gróf miniszterelnök audienciáján is szóba került a közelebbi összehívandó delegációk ügye és egy közösügyi provizorium szükségessége. Ugyanebben az ügyben fogadta a király szombaton Lukács László pénzügyminisztert, aki még este visszaérkezett Budapestre. Ezekről a delegációs ügyekről vasárnap délután Tisza gróf miniszterelnök Goluchovszki gróf közös külügyminisz-

terrel és Pitreich közös hadügyminiszterrel is tárgyalt.

Tisza István gróf miniszterelnök már vasárnap este kilenc órakor visszaérkezett Budapestre. Tisza gróf nem ment el már a szabadelvű pártkörbe, ahonnan a bécsi eseményekre kíváncsi képviselők este nyolc óra tájban eltávoztak, látva, hogy a vezért hiába várják.

Egy, a miniszterelnök bizalmas köréhez tartozó politikus, a következőket mondta el az audienciáról:

— Tisza István gróf a mai audiencián a királytól megkapta a felhatalmazást az obstrukcióval szemben tervezett parlamenti rendszabályok foganatosítására. A parlament felosztatásáról csak újév után lehet szó. Egyelőre Tisza nem gondol erre. De már a legközelebbi képviselőházi ülések egyikén megkezdik a miniszterelnök az obstrukció megtörését célzó taktikát. Hír szerint az ülések idejének a legmesszebbmenő meghosszabbítása — párhuzamos ülésekkel, sőt esetleg más formában is — az első lépés. Ezt a további rendszabályok követnék.

A Ház mai ülése alatt, a folyosón híre járt, hogy Tisza szerdán vagy csütörtökön fogja benyújtani a párhuzamos ülésekre vonatkozó javaslatot.

Az audienciának első következménye volt, hogy a miniszterelnök a képviselőház mai ülésén beterjesztette a delegációkat egybehívó királyi kérésről, a melyet azonban ma, az ellenzék nem engedett meg tudomásul venni. Négy óráig elnyúlt az ülés

A herceg.

Irta: Erdős Renée.

Ha azaz a bizonyos asszonnyal összevettem: menten az irodalomra adta magát. Bement egy könyvkereskedésbe, összevásárolta a legutóbb megjelent idegen könyveket, ezekkel aztán beállított, bármely órájában a napnak, nem törődve van-e kedvem, nem vagyok-e beteg, nem szívesebben sétálnék-e künn az utcákon?

Jött, a puha lépéseivel; a titokzatos, névtelen parfüm-jét már az előszobából éreztem. Rendesen szomorú volt, rendesen keserű, de mindig bájos, mindig szeretetreméltó s ahogy finom fehér ujjait kihúzta a keztyűkből és egy kicsit körülnézett: egyszerre otthonos, vidám pajtás, akinek a nyakába kellett ugrani.

— Csoda, hogy nem alszik? Mért nem alszik? Ki hallott ilyet? Esté kilenc óra és még nem alszik. Nem fél hogy megfagy? Istenem, Istenem, már is rosszul néz ki!

A zsebéből akkor előkerültek furcsa apró tárgyak. Egy vidám kis elefánt. Papírnyomó. Egy tollkés. Egy bronzflacon s főleg cukorkák.

— Megint az van herceg? kérdeztem tőle. Nagyon szeret engem. Valahol tán rosszul bántak magával?

— Könnyű kitalálni, mikor az arcomra van írva — mondta. Különbözni hagyjuk. Lássuk mit

tett az alatt? Dolgozott? Remélem nem léhaszkodott.

Felforgatta az íróasztalomat. Az összes beírt papírszeleteket szemügyre vette és szidott.

— Ez mind semmi. Magának egy drámát kellene írni. Mért nem fog hozzá? En tudnék egy kitűnő témát.

Külömben mindig tele volt témákkal, amiket szeretett és jótanácsokkal, amikért később kiemelte magát. Egyszerre megharagudott, fölugrott, föligult, az arca kipirosodott.

— Csak volna erőm kimenni a világból — mondta. Csak ilyen gyáva ne volnék.

— Az istenért — csendesítettem — még ne! Majd hozzátettem megiehető számításom. — Igérj meg, hogy ez esetben az összes harisnyáit rám hagyja.

— Kivéve azt, amiben temetnek — mondta. Mert szörnyen elegáns volt és tetőől talpig — amint bizalmasan megvalóította — csupa selyem. S ha a lábait egymásra tette: mesés párisi harisnyák himzei, áláltszók kandikáltak elő. Volt ezenkívül rajta egész aláján, valami fölöttelen előkelő és nagyurias, amiáltal tölem a hercegi elnevezést kapta. A zsebkendőit áhítattal csodáltam, benne a nemesi címer, a láklyát tartó oroszlan nem mindennapos tiszteltre gerjesztett. Büszke voltam rá, a barátságára, mely pedig a legnagyobb önzésen alapult. Mert csak akkor volt jó pajtás, ha máskülönben rosszul ment a dolga. Ilyenkor jött, ebédet kért.

Maga befutott a kálynaba és rendezgetett a szobában.

— Nincs egy becsületes butordarabja — sopánkodott. Hogy tűri meg ezeket a képeket a falon? Az egész fészék csupa gyász. Nincs egy férfi, aki itt egy kis rendet csináljon?

S kezei porosak lettek. Akkor abbahagyta az egészet. Kijelentette, hogy nekünk kettőnknek el kellene utaznunk valami nagy utra. Talán Ázsiába. Nekem irodalmi szempontból. Neki pedig hogy végre is vége szakadjon annak a cudar ügynek. Az asszony, aki így keserítette: ismeretlen volt előttem. Egyet tudtam csak, hogy férje van s hogy a herceg nem épen nagy sikerrel rajong körülötte.

— Maga ügyetlen — mondtam neki — dacáraszámoshodításának: egyetlen fogalmasincs az asszonyról. Rázza meg kérem, rázza meg.

— Hogy rázzam meg? — kérdezte félénken. Nem okos nő az. Buta. Szereti az urát. A másik pillanatban már erősen magyarázta, hogy a férje egy hülye álat s az asszony a fényes lakkú nő, micoda kinokat szenved mellette.

— Akkor annál jobb. A meg nem értett asszony kész hódítási zsákmány. A fejét rázta.

— A maga pszichológiája annyit ér mint egy veréb. Es írni akar lenni...?

Fölvágta a magával hozott könyveket, elhelyezkedett egy karosszékekben és olvasni kezdett. Nehézzen ment a dolog, abbahagyta, elkezdett udvarolni.

és végül a tudomás-vétel fölötti szavazást holnapra kellett halasztani.

Tehát: újabb viharok, újabb éjjeli ülés. Ma még Papp Zoltán vigan fecsegette a parlament idejét, s holnapra is obstrukció szónok készül kibeszélni a Ház ülését, — de azért minden arra mutat, hogy az obstrukciónak ezen a héten rossz napjai lesznek. A függetlenségi békepártiak, hír szerint, türelmetlenül nézik az eseményeket s az e hét végén tartandó pártértekezletet várják, hogy azon nyíltan szembeszálljanak az obstrukcióval. A néppárt maga se tudja, hogy hányadán van, a mi Kaas Ivor bárónak a képviselőházban tartott mai beszédéből kivilágolt. Zichy János lemondott az elnökségről; azt beszélik, hogy Rakovszky is ott hagyta az alelnökséget; mit csinál Kaas Ivor, ha egészen magára marad?

Újabb éjjeli ülés: már nem is szörnyedünk annyira tőle. Annyira fajult a magyar parlamenti élet, hogy az éjjeli ülést is megszokja és unni fogja, akár Papp Zoltán beszéde.

(?)

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 23.

Esős, kellemetlen, hideg késő őszi nap. Igazán nem lehet rossz néven venni a képviselőktől, hogy csak habozva és csak késedelmesen érnek a Házba. Hiszen mi is csábítaná őket? Papp Zoltán talán? Most 3 óra, a ki a mai ülést kibeszélni készül. Napirend előtt holmi apró csatározásokat tűznek programra az ellenzékiek, mindez leperog gyorsan és nem marad más, csak egy hosszú, hosszú beszéd, mely elől menekül ki a folyosóra a ki csak teheti. Künn a folyosón pedig sok mindenről beszélnek, de politikáról nagyon keveset. Igazi hétfői nap. Még a folyosó se tud kedvre derülni.

A képviselőház ülése november 23 án.

Elnök: Perczel Dezső.

Elnök egynegyed tizenegykor nyitja meg az ülést, bemutatja a többi közt Ivánka Oszkár

levelét, melyben az lemond a bizottságokban vett állásairól.

Holló Lajos személyes kérdésben kár szót. A szombati ülésen báró Feilitzsch Artur szólónak egy megjegyzésére azt a közbekiallást tette: „Rosszakaratu ferdtetés!” Kijelenti, hogy nem ferdtette a miniszterelnök szavait, mikor azokat kritizálva azt mondotta, hogy formai erejű törvényeket a magyar közjog nem ismer. Felolvassa a miniszterelnök beszédének megfelelő passzusát s ezzel igyekszik bizonyítani a maga igazát. Báró Feilitzsch Artur megjegyzését visszautasítja.

Graf Tisza István kijelenti, hogy a szabadelpártban tett nyilatkozatát komolyan megfontolta és az abban foglaltakban precíz közjogi felfogása érvényesült.

Kubik Béla és Bedőházy János jelentkeztek ezután napirend előtt való felszólalásra. Egy-egy esetet adtak elő, tanúságot téve arról, hogy ellenzéki férfiúnak még rémlátásokban is gyakorlottnak kell lennie.

Kubik Béla: Bejelenti, hogy arról értesítették őt, hogy egy hadköteles ifjút 23-ra behívtak, holott sorozni nem szabad! Kérli a honvédelmi minisztertől helyese-e ez, és micsoda rendeleten alapszik ez a behívás?

(Az ugrai választás.)

Bedőházy János: Ugrán, a hol most választás készül, a legnagyobb visszaélések történnek. Ezeket a visszaéléseket jelenti be. Az egyik jelöltet terrorizálják, a másikat lecsukják.

Rigó Ferenc: A harmadikat kelene lecsukni.

Bedőházy János: Miután az ugrai kerületnek a belügyminiszter is a jelöltje, nagyon furcsa helyzet áll elő, mert a visszaélések ellen, melyek a jele érdekében történnek, magától a jelölttől kell orvoslást kérni.

Graf Tisza István: Hivatalos kötelességének tartja, hogy Ugrán épp úgy gondoskodik a törvények megtartásáról, mint másutt. Nem is fog itt sem többet, sem kevesebbet tenni, mint másutt. Eddig Ugráról semmiféle panaszt nem kapott, ha valami panasz érkezik hozzá, azt a törvények értelmében fogja elintézni, mert maga is azt kívánja, hogy a törvény megtartásáért és hogy a hatóság érvényt szerezzen a polgárok választási szabadságának. (Helyeslés jobbról.)

Nyirő Sándor honvédelmi miniszter: Kubik bejelentésére kijelenti, hogy mikor tárcáját elfogadta, bemutatkozó beszédében itt a Házban is hangsúlyozta, hogy működésében a törvénytisztelet is fogja vezetni. Ezek szerint ujoncozást csak akkor fog elrendelni, ha a törvény hozás azt megszavazta. Nem is rendelt el eddig ujoncozást. Az illető körjegyző rézéről fel-

reértés, vagyis lapsus... (Derűtség balról.) történt.

Kubik Béla: Tudomással veszi a választ, de szükségesnek tartaná, hogy intézkedés történjék arra, hogy ilyen eset még csak lehetséges se legyen.

(Semmi.)

Ezután semmi sem következett. Azaz, hogy Papp Zoltán beszélt a napirenden levő ujoncozási javaslatról. Kijelentette, hogy hosszasan fog beszélni. Szavát be is tartotta. A mit mond, senkit sem érdekel, tudja mindenki, hogy csak azért mondja, hogy teljék az idő.

Papp Zoltán beszéde alatt oly veszedelmes úr tántorg a teremben, hogy több ízben kéri a határozatképességet konstatacióját.

Egy órákor az elnök tíz percre felfüggeszti az ülést.

Papp Zoltán délután három óráig beszélt, halálos unalom közepette.

(Dániel alelnök lemondása.)

Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter indítványt nyújt be az Olaszországgal való kereskedelmi szerződés megkötésére nézve.

Elnök bejelenti, hogy Dániel Gábor lemondott a képviselőházi alelnökségről.

Ezután a delegációk összehívására vonatkozó királyi kézirat került sorra, amelynek vitájáról lapunk más helyén közlünk tudósítást.

Bánffy Dezső zászlóbontása.

(Az új párt megalakulása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 23

A Bánffy Dezső báró vezetése alatt álló új párt Kolozsvár városában vasárnap tartotta alakuló gyűlését. A párt vezére bőven kifejtette az irányelveket, a melyek vezetik és kell, hogy a pártot is vezessék. A beszédéből erősen kidomborodik az egységes magyar nemzeti állam megteremtésének gondolata. Bánffy báró beszéde előtt, a mely igen hatalmas, bő programot tárt föl, Apáthy István egyetemi tanár mondott nagyszabású beszédet, igen éles hangon szólva a parlamenti viszonyokról, a szabadelpártiról, a néppártiról.

Bánffy Dezső báró vasárnap reggel érkezett Kolozsvárra. Tizenegy órára volt kitűzve az új párt alakuló gyűlése a vigadó nagytermében, a mely már jóval előbb zsúfolásig megtelt közönséggel. Még a karzatok is rogyásig tele voltak. Küldöttség érkezett Deésről, Nagy-

— Tulajdonképpen magával érdemes együtt lenni csak, minden asszony között. Maga olyan becsületes ember — úgy lenéz engem, hogy öröm. A maga nagy önzésénél nincs sugárzóbb dolog a földön. Aki úgy fél mindenn szenvetéstől és így távol tudja magától tartani a kis és nagy viharokat az az abszolút ember. Utálom.

— Herceg — mondtam — maga már megint irigyel engem.

— Ugy szenvedek, mint a kutya s itt áll előttem egy ember, egy nő, akinek mindehhez semmi köze. Ha szíve volna, magába szerelmestene engem, hogy megszabadítsa attól s másiktól.

— Nem lehet — herceg — feleltem neki. A dühöngő örülteket nem úgy szokás gyógyítani, hogy az ember a tulajdon nyakát nyujtsa oda nekik.

Elkeseredett. Ott hagyott. De másnap megint jelentkezett. Egy teljes öltözet férfitruhát hozott.

— Ezt vegyemagára, barangolni fogunk a külvárosokban a nép között. Bemegyünk gyárakba és pálinkásboltokba. Műhelyekbe és munkáslakásokba. Magának ismernie kell az életet.

Az egész kirándulás hajótörést szenvedett azon az egyszerű tényen, hogy a férfitruhák szűkeknek bizonyultak, ami végkép dühbe hozta.

— Magával semmit se lehet kezdeni.

— Nem is tudom mért barátkozom magával. Legjobb lesz ha elutazom és nem jövök vissza többé soha.

Elutazott. De egy hónap múlva már visz-

szajtott. Hozott egy tucat keztyűt és egy botot, amit végre is nem használhattam.

— Mindig magára gondoltam. Maga még is csak az én egyetlen oázisom.

Az oázis szóért összevesztettem vele és ő nevetett.

— Isteni gyermek ma gorombáskodhatik, amennyit akar. Tudja mi történt? Helyesebben mi fog történni? Talán holnap. Talán még ma.

Körültáncolta a szobát az ötvenéves, de karcsú és ruganyos lábával, s arccal leborult a kanapéra

— Végre! Végre!

En szinte kővé meredtem az ámulattól.

— Micsoda? Hát mégis?

— Az utazás használt? Az utazás.

Izgatottan járt-kelt, megállt a tükör előtt.

— Jöjjön ide. Nézzen meg jól. Ugy-e nem vagyok nagyon öreg? De komolyan.

A fekete hajában egyetlen ősz szál sem volt. A szemek fiatalosan csillogtak. Egész alakja sugárzott az életől.

— Még nem is vagyok egészen ötven éves. Csak hat hét múlva leszek. A nagyapám nyolcvan éves korában nősült másodszor. Az apám — valami nagyot akart mondani, de úgy látszik nem merte. A mellényét végig simította, nyilván örült, hogy karcsú s egy csepp hi-zás nem mutatkozik rajta.

Bizalmasan átkarolta a fejem.

— El-esszük az urától, bocikám, elvesz-szük, mint a pinty.

— És akkor? kérdeztem én. Legyen okos, herceg. Magának is elkel még a feleség. Jó lesz megpihenni.

— Majd meglátjuk — mondta izgatottan — majd meglátjuk. En is gondoltam erre. Egyelőre... Minden a holnapi naptól függ, minden. Es elrohant. Az ajtóból még egyszer bucsut intett. A gyönyörű feje szinte lángolt a jövő ígéretétől. Csupa fényesség volt az arca.

— Tehát holnap — gondoltam és magam is nagyon nyugtalan voltam. A jó ég tudja, valami nagy melegség fogott el irányában. Este imádkozás közben is rá gondoltam és jót kívántam neki.

A következő napon nem találtam helyemet. Izgatott voltam. Furcsán éreztem magam. Alig vártam, hogy este legyen. Azt hittem, eljőn. Egész nap kártyát vettem magamnak és különös dolgok jöttek ki. A szerelmes ifjunak mindig feje fölé került a dáma. Örökké a feje fölé. Kissé nyugtalankodtam. Talán az asszony megbánta. Győzött a lelkiismerete és visszavonta a légyottot. Aznap nem jött a herceg. A következő napon se. Harmadnap alkonyatkor. A szoba már sötét volt. Suttogva kért, hogy ne hozassak lámpát. Így jobb. Alig ismertem a hangját. A keze hideg volt, mint a jég. A kályhához ült melegedni s fázott.

En bennem nem állt meg a szó.

— Nos? — kérdeztem — mi történt?

Nem felelt.

— Ott volt? — kérdeztem.

Enyedről, Torontálvármegyéből és még több helyről.

A gyűlés egyhangulag Remenyik Károly építész választotta meg elnöké, a ki megnyitó beszédében elmondotta, hogy az aggasztó jelenségek között, a melyek a nemzetet nyugtalanították, megjelentek Bánffy Dezső báró cikái, a melyek visszhangot keltettek. Fölmerült az eszme, hogy a cikkeket programmá kell egybefoglalni és új pártot alakítani. Néhány nappal ezelőtt már közzé is tették a Bánffy Dezső hozzájárulásával megállapított program-pontokat. Azután indítványozta, hogy a párt vezérét küldöttséggel hívják meg a gyűlésre. A küldöttség, a mely hat tagból állott, Fabiny Rudolf dr. egyetemi tanár vezetésével, eltávozott s néhány perc múlva óriás, lelkes éljenzés között megjelent Bánffy Dezső báróval.

Apáthy István egyetemi tanár, a kolozvári egyetem idej. rektora hosszabb nagyszabású beszéddel üdvözölte Bánffy bárót, a ki erre hosszabb, lelkes éljenzésektől megszakított beszédében mondta el programját.

Néhány bevezető szó után előadta, mennyire szükségét látja ő, hogy az új alakulások rendjén új pártot létesítsenek. Nem vádol senkit, de szerinte a régi pártok nem elégtit ki azokat a nemzeti érdekeket, a melyeket szem előtt kell tartanunk. „Elismerem — azt mondja — hogy a multak egyes eseményei iránt a felelősség engem is terhel, de nem minden körülmények közt lehet azt csinálni, a mit az ember legjobbnak tart. Számolni kell a viszonyokkal, számolni kell a percek alakulásával és ahhoz viszonyítva kell megkísérteni, megalkotni azt, a mely annak az időnek igényeit elégíti ki. O mindig erős sovínista volt — azt mondja — és ma, négy és fél év múlva behatóbban foglalkozva a kérdéssel, meri állítani, hogy más nézete, más gondolkozá a magyar hazafinak nem lehet, minthogy legerősebb sovínista irányzatban legyen magyar és törekedjék arra, hogy minden eszközt felhasználjon arra, hogy itt e földön az egységes magyar nemzeti állam létesüljön.

Csak nemzeti állam állhat meg ma Európában mondja azután, és ennek első feltételül a gazdasági önállóságot állítja oda. Hosszasan igazolta, hogy kormányzása idejében miért nem hatott közre Ausztriától való gazdasági függetlenségünk megszerzésében s különösen azzal indokolja ezt, hogy akkor az egyházpolitikai harcban kimerítette azt, a mi a koronával szemben akkor elérhető volt

— Igen! — mondotta ő sugva.

— És?

— Semmi. Minden elveszett. Mindennek vége.

— Hogyan?

— Nem tudom. Valami boszorkányság. Valami ostoba véletlen. Mit tudom én. Ha az ember szeret valakit. Képzelve már a belépésekor ügyetlen voltam. En — ügyetlen. Neki mentem a dohányzó asztalnak és megütöttem benne a lábam. Ő azt kérdezte: „fáj”? Ettől fogva mindennek vége volt. Pedig ő — Igen. O nagyon kedves volt. És milyen szép. Elállt a szemem.

— És azután — azután?

— Ne kérdezzon. A végzet ellenem esküdött. Valami rossz szellem. — Szóval — Jó volna rágyújtani egy szivarra —

Megkerestem a gyújtót, mialatt ő a szivar végét átfurta egy kis arany árral.

— Igen, bizony — mondta és köhintett. A fellobbanó gyújtó lángjánál egy idegen arc nézett rám.

Menthetetlenül öreg és szomorú a szája-lomig.

Kivette kezemből a gyújtót és rágyújtott a szivarra. Amint erőseket szippantott, a szája két szélén megmozdultak az izmok. Két idegen redő lenyúlt az orrától a szájáig, csunyan, öregesen.

s újabb konfliktust felidézni abban az időpontban nem tartotta tanácsosnak. „De most mondta beszéde későbbi részében azon a nézetet vagyok, hogy gazdasági függelenségünk kivi vásat elhalasztani nem célszerű. (Eljenzés) ha még esetleg egy tíz éves szerződést kötünk, akkor hosszú időre lehetetlenné van téve gazdasági önállóságunk. Pedig — hangsúlyozza — az Ausztriával való gazdasági közösség fenntartása a magyar nemzet érdekében bűn volna.” (Eljenzés.)

Mindenben a magyar nemzeti irány keresztülvitelét óhajtja, a hadseregben is. Es itt kitér a hadsereg nyelvkérdésére is, elmondván ismeretes véleményét arról, hogy ő sem tekint ki zárolagos felségjognak a vezényleti és a szolgálati nyelv fölött való rendelkezést s természetesen magyarnak kívánja azokat. „Természetesen — folytatja — hogy ezt a kérdést egyszerre felfujni és márol-hónapra megoldani nem lehet, mert előző idők mulasztásai állanak elébe, de a jog áll, ezt a jogot fel nem adhatjuk. Annak dacára, hogy a jelenlegi kormányelnök ur Körber osztrák miniszterelnöknek a Reichsrathban elhangzott szavai al szemben állást foglalt és a magyar viszonyokra való nyilatkozatát visszautasította, engem még sem nyugtatott meg az a nyilatkozat, valamint az sem, mely a szabadelvű párttól elfogadott nyilatkozatban kifejezésre jutott. Azt, hogy a nemzetnek a vezényleti és szolgálati nyelv megálapításához joga van, a melyet fel nem adott és soha fel nem adhat, nem látom abban a nyilatkozatban kifejezve. Beismerem azt, hogy kormányelnök ur nyilatkozata a magyar nemzeti meggyőződés válasza, de nem volt kielégítő és megnyugtató a jog szempontjából.

Az új párt programját tovább fejtegetve, első sorban erős magyar társadalmat óhajtana teremteni s itt a tisztviselők jussát is megemlíti, mondván, hogy existenciájuk kellő biztosítása fontos állami érdek, a magyar közép osztály nagy érdeke. Tisztességes fizetést és pragmatikát kíván számukra. Ezután a parlamenti reform dolgában mondta el nézeteit, majd így folytatta:

„Tiszteletben tartjuk az egyéni jogokat, — mondja utóbb — de azokon nem csorbitunk egy cseppet sem, ha nemzeties irányú állami közoktatás megvalósítására törekedünk, a mely nélkül nem biztosíthatjuk egyáltalában nemzeti jövőnket. Nem akarok én itt kitérni felekezeti kérdésekre, erre nincs szükség, hisz utoljára e kérdés most nincs is oly elevenen napirenden. Különbben is mi liberálisok vagyunk, a jogszerű liberális musnak követői, ezért a 20. t. c teljes végrehajtása és a felekezetek közötti viszonyosság és egyenlőség érvényesítése kell, hogy e téren főtörekvésünk legyen; ezáltal is lehetővé elősegíteni a nemzeti igényeket. Ezt csak mellesleg kívántam érinteni.”

Beszédének ezek után a végéhez közeledik s hangsúlyozza, hogy a magyar állam szuverenitásának kifelé is teljes érvényt óhajtának szerezni.

Beszéde befejezésében ezeket mondta:

„En is tanultam a multakon, hogy a régi alapon kell tovább építenünk. Nem oly lehetetlen dolog az 1867. XII. t. c. alapján erős nemzeties önállóságra szóló törekvéseinket megvalósítani. En szerencsés n voltam a legmagasabb kegynek is részese, a koronás királlyal (Eljen a király!) többször közvetlenül érintkezhettem és tárgyalhattam és mondhatom, hogy ő felsége az alkotmánynak és a törvénynek, a nemzet részére biztosított jogoknak őre és respectálója, hogy ha jó tanács alapján, hűen értesül a dolog állásáról. Azért hiszem, ha a nemzet jogos igényeit feltárják ő felsége előtt, azokat nem fogja megtagadni, mert hisz a dinasztának sincs a nemzettel ellentétes érdeke. (Eljen a király!) Jó tanácsadás és komoly nemzet és tevékenység útján. En nem ijedek meg attól, hogy azt mondják, hogy mi tulmegyünk a határon és a 67-es alapon és ellentétbe jövünk a koronával, mert erős meggyőződésem, hogy jó vezető, jó tanácsadó mellett, a dinasztia és annak feje a király megfogja érteni a nemzet jogos kívánatait és belátja azt, hogy a nemzetnek a korona érdekével szemben ellentétes kívánságai nincsenek. (Eljenzés). Ezek után üdvözli híveit és felszólítja őket az új párt megalakítására.

A lelkesedéssel fogadott beszédhez többen szoltak hozzá, végül a program alapján megalakítottak az új párt tisztikarát. Este Bánffy Dezső báró tiszteletére társasvacsora volt.

TÁVIRATOK.

Az orosz cárné betegsége.

Pétervár, november 23. Az orosz cárné egészségi állapotáról kiadott orvosi jelentés szerint a cárné éjjel megszakításokkal aludt. Hőmérséklete tegnap este 37,6, érverése 72. Ma reggel hőmérséklete 37,6, érverése 72.

A szerb egyházi kongresszus.

Karlóca, november 23. A patriárka a kongresszusi választmányt november 25 ére hivta egybe. Tárgyalá-ra kerül többek között a Khuen-Héderváry-kabinet ide én történt döntés a kongresszusi hátralékokra vonatkozó kongresszusi határozatot illetőleg.

A delegációk összehívása.

(Vita a királyi kézirat fölött.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 23.

A képviselőház mai ülésén olvasta föl Perczel Dezső elnök a királyi kéziratot, a mely a delegációkat december 15-ére, Bécsbe egybehívja. A kézirat fölött az ellenzék vitát kezdett, úgy hogy annak tudomásul vételére csak holnap tarthatják meg a szavazást. Az ülésnek ez a része a következőkép folyt le:

Perczel Dezső elnök felolvassa a királyi kéziratot, a mely a delegációkat december 15-ére összehívja.

Kubik Béla indítványozza, hogy a királyi kéziratot tüzzék napirendre.

Tisza István gróf ellenzi Kubik Béla indítványát és hivatkozik arra, hogy a Ház mindig hódolattal vette tudomásul a királyi kéziratokat, és vita nélkül választotta meg a delegáció tagjait.

Ugron Gábor hosszabb beszéd keretében kijelenti, hogy hozzájárul Kubik indítványához, mert a jelen viszonyok között igen szükséges a dolog megvitatása.

Tisza István kijelenti, hogy megilletődve hallotta Ugron Gábor ékesszólásának kitörését, de megvallja, hogy nem tudja, mi köze van annak a kérdéshez, amely napirenden van. Ha a Ház többsége abban a nézetben van, hogy a delegációk összehívására vonatkozó királyi kéziratot vita tárgyává teszi, hát természetesen a többségnek meg van ahhoz e joga, de ha ellenkező nézetben van, akkor szükségtelen most is a vitatkozás. A képviselőház az utóbbi esetben jár el a legcélszerűbben és leghelyesebben, és kéri a Házat, hogy határozatával e térre térjen. (Helyeslés jobbfelől.)

Kaas Ivor báró kéri, hogy a napirendre tűzés fölött való vitát holnapra halasszák, mivel az ő pártja, a néppárt e téren álláspontját még nem határozhatta meg.

Tisza István ismétli az előbb mondottakat. Kéri a Házat, hogy az eddigi szokás szerint vegye tudomásul e királyi kéziratot, ha ellenben másként határozna a Ház, kéri, hogy e határozathozatalt a házszabályok szerint tüzzék ki.

Elnök javasolja, hogy a királyi kézirat hódolati tudomásul vétessék és jelenti, hogy a delegáció tagjainak megválasztása iránt a legközelebbi napok egyikén fog javaslatot tenni.

Holló Lajos azt indítványozza, hogy a delegációba a képviselőház ötven, a főrendiház tíz tagot válasszon.

Bátkay László a királyi kézirat napirendre tűzését követeli.

Délután négy órai tartott a vita. Ekkor az elnök jelentette, hogy úgy Kubik, mint Holó indítványára husznál több képviselő névszerinti szavazást és e szavazásnak holnapra való halasztását kérte. A holnapi ülés napirendje tehát két névszerinti szavazással kezdődik s azok megejtése után folytatják az ujoncozási javaslat fölött való vitát. Ezzel a hat óra hosszat tartó ülés véget ért.

Az új zsidó templom.

(A hitközség közgyűlése.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 23.

Az aradi zsidó hitközség képviselő-testülete ma délután tartott ülésén foglalkozott a hitközség nagyszabású tervének: az új templom építésének ügyével, a melyet a hitközség ma elvben kimondott s a kivitel módzatának megállapítására bizottságot küldött ki.

A tanácskozás alapja **Rosenberg Lipót** hitközségi főjegyző előterjesztése volt, a melylyel a kultuszbizottság is foglalkozott s a mely minden tekintetben megvilágítja a kérdést és az építkezéshez szükséges eszközök előteremtésének módzatait javasolja. **Nemess Zsigmond** dr. alelnök szép szavakban méltatta a nagyszabású munkát szerzőjének érdemeit és a közgyűlés ezen érdemnek jegyzőkönyvi megörökítését egyhangulag elhatározza. Egyben **Nemess** dr. **Ottenberg Tivadar** és **Radó Károly** dr. hozzájárulása után az új templom építését elvben kimondták és szűkebb bizottság küldetett ki végvári **Neuman Dániel** elnöklété alatt a kezdeményezési lépések megindítása céljából.

Elénkebb vita fejlődött ki, amidőn **Deutsch Bernát** hitközségi elnök az alapszabályok némely pontjának megváltoztatása iránt tett indítványt. Az indítványhoz **Radó Károly** dr. szolt hozzá és jogi szempontból kimutatja, hogy az alapszabályok, dacára annak, hogy csak egy évig vannak érvényben, teljesen meg nem felelők, intézkedései a gyakorlati életben kivihetetlenek, sőt egyes intézkedései törvénybe ütköznek. Indítványozza, hogy a lehető legsürgősebben tétessék meg az intézkedés az alapszabályok gyökeres megváltoztatása iránt. A közgyűlés az indítványt egyhangulag elfogadta.

A tárgysorozat fontos tárgya még a költségvetés megállapítása, mely a szerdán megtartandó folytatólagos közgyűlésen kerül tárgyalás alá.

TANÜGY.

(—) Az iskolaszék ülése. Arad szab. kir. város községi iskolaszéke folyó évi november hó 26-án csütörtökön délután négy órakor a városház emeleti kistermében rendes havi ülést tart. A tanácskozás tárgyai:

1. A városi adóügyi osztálynak átirata 113 tanuló után a múlt iskolai évekről előírt és behajthatatlanná vált 324 korona 60 fillér tandíjhátralék iránt.

2. **Strauss Simon** aradi lakos kérelme a polgári leányiskolába járt **Margit** nevű leánya után 3 iskolai évről fennmaradt összesen 58 kor. 60 fillér tandíjhátralék iránt.

3. **Fehér Mikály** aradi lakos kérelme a folyó iskolai évben a polgári fiúiskola IV. osztályába járó fia után fizetendő 24 korona tandíj felének elengedése iránt.

4. **Répásy Pál** aradi lakos kérelme, a községi elemi iskolába beírt, de onnan kivett fia után befizetett félévi 7 korona 30 fillér visszautalványozása iránt.

5. Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottságának határozata, az ezután megválasztandó községi tanítóknak a tanonciskolai oktatás díjtalan

ellátására való kötelezése iránt hozott iskolaszéki határozat jóváhagyása tárgyában.

6. Arad szab. kir. város közigazgatási bizottságának átirata, az iskolák egészségügye, a tanterv s a gyermekek túlterhelése kérdésében.

A szamvevői hivatal értesítése, a Sága külvárosban emelt községi óvoda építési költségeiről s annak törlesztésére rendelkezésre álló összegéről.

8. A **Weitzer János**-utca elemi a) fiúiskola tantestületének előterjesztése, március hó 15-ke és október hó 6-ka egész szünnapul való elengedésére s a helyett a vásári szünnapok szombatjainak beosztásáról.

9. A tanügyi bizottság bemutatja az összes városi községi elemi iskolák részére egybeállított általános házirend szabályzatot.

10. **Tomasik József** Kossuth-utcai elemi fiúiskolai szolgának kérelme, fizetésének megjavítása iránt.

11. Az iskolafelügyelő jelentése az iskolamulasztásokról.

(—) Az Aradvidéki Tanítóegylet ujszen annavilágosi fiók köre f. hó 26-án d. e. 8 órakor tartja a pankotai róm. kath. iskola tantermében rendes őszi közgyűlést. Tárgy: 1. Elnöki megnyitó. 2. **Deák Ferenc** emlékezete. 3. Fonomimikai módszer ismertetése haladó és kezdő gyermekekkel. Előadó **Sófai György** aradi ig. tanító. 4. A magyar helyes írás új szabályzatának ismertetése, előadó **Deák Sándor** világosi áll. el. isk. tanító. 5. Indítványok. 6. Tiszteletköszönet, új tisztelet megválasztása. 7. Jövő gyűlés helye s tárgyainak meghatározása.

Mérkőzés az obstrukcióval.

Ujabb parlamenti viharok.

(Párhuzamos ülések. — **Rakovszky** lemondott. — A szabadelvű párt.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 23.

A harc, amelyet a **Tisza István** gróf miniszterelnök az obstrukcióval fölvetett, ezen a héten komoly fordulóponthoz jut. E héten, valószínűleg szerdán, **Tisza István** meg fogja tenni indítványát a képviselőház párhuzamos üléseire nézve, még pedig úgy, hogy délelőtti az ujoncjavaslatot, délután az indemnitást tárgyalják. A szabadelvűpárt el van határozva, hogy e tervek megvalósításában összetart Tiszával. Előrelátható, hogy ezen javaslat folytán a képviselőháznak több éjjeli ülésre, újabb parlamenti viharokra van kilátás.

A politikában ma még az a nevezetes esemény történt, hogy a néppártban **Zichy János** gróf elnök után **Rakovszky István** is lemondott az alelnökségről. A néppárt egyelőre egyikőjük lemondását se vette tudomásul, hanem fölkeri őket, hogy tisztségüket tartsák meg. Azt hiszik, hogy e határozat a néppárt leszerelésének előjele.

Lemondott a képviselőház alelnöke, **Dániel Gábor** is, a ki alelnöksége utolsó napjaiban annyi kellemetlenséget volt kénytelen szenvedni. Ezzel a régi elnökség tagjai közül senki sem maradt meg.

A kereskedelemi miniszteriumban **Serényi Béla** gróf, az új államtitkár ma tartotta székfoglalóját igen érdekes beszéddel.

Legujabb távirataink ezek:

A holnapi ülés.

A képviselőház holnapi ülése rendkívül érdekesnek ígérkezik. Az ülés elejét két napirend előtt való indítvány foglalja le. **Vázsonyi Vilmos** és **Benedek János** fognak felszólalni azért, mivel a kormány állítólag nyomást gyakorolna a köztisztviselőkre a községi választásoknál. Ezután két névszerinti szavazás, majd az obstruk-

ció folytatása következik. Az ülés végén **Perczel Dezső** indítványt tesz, hogy a delegáció választását szerdára tűzzék ki. Az ellenzék erre művihart tartogat, valószínűleg zárt ülést is kérnek s nincs kizárva, hogy már a holnapi ülés éjjeli tanácskozásokba megy át.

Holnap este a szabadelvű-párt értekezletet tart, a melyen a delegációba tagokat jelöl, és egyben kandidálni fog a **Dániel Gábor** lemondásával megüresedett alelnöki állásra. A Ház új alelnöke előreláthatóan **Feilitzsch Artur** báró lesz.

A képviselőház mai ülésén sokan üdvözölték a folyosón **Andrássy Gyula** grófot, aki néhány hete nem volt már a Házban. Vadászattal, s családi szórakozásokkal töltötte az időt, de a politikusok persze másra magyarázták az ő távollmaradását.

Ezzel szemben **Andrássy Gyula** gróf ma több politikai vezető férfiu előtt kijelentette, hogy a közte és a **Tisza István** gróf között fönálló viszonyról terjesztett hírek hamisak. Ő teljesen egyetért Tiszával és föltétlenül támogatja őt.

Andrássy nyilatkozatainak igen jó hatása volt. Ezzel is kifejezésre jutott a párt egysége és összetartozása, a melyre **Tisza** a legközelebbi napok terveit építi.

Az ellenzék.

Az obstrukció emberei ma este hiresztették, hogy a delegáció tagjainak választását is megobstruálják. A békepártiak megelégtették az obstrukciót s az e hét végén tartandó függetlenségi párti értekezleten szembe akarnak szállni a harciasokkal.

A néppárt ma este értekezletet tartott, melyen felolvasták **Zichy János** gróf elnök lemondó levelét. **Rakovszky István** alelnök hasonlóképen bejelentette lemondását. Az értekezlet elhatározta, hogy egyik lemondást sem veszi tudomásul, s felkeri az elnököt és alelnököt, hogy tiszteiket tartsák meg. Az ügyek ideiglenes vezetésére a párt **Zichy Aladár** grófot kérte fel.

Tóth János, a függetlenségi párt alelnöke, a ki az obstrukcióval tart, **Zichy János**nak lemondásáról így nyilatkozott:

— Különösnek tartom azt az eljárást, hogy míg a néppárt hivatalosan a nemzet legfontosabb érdekeinek szempontjából az obstrukció ellen foglal állást és kimondja, hogy nem kíván rendkívüli parlamenti eszközökkel élni, ugyanakkor a néppárt tagjai egyre újratják és osztják a függetlenségi párt tagjait arra, hogy továbbra is éljenek a rendkívüli eszközökkel és ne adják föl az obstrukciót. Teszik pedig ezt azzal a megokolással, hogy az obstrukciót a nemzet érdekei kívánják. Az én egyéni nézetem tehát az, hogy a függetlenségi pártot egyáltalában nem érinti a néppárt dolga, annál kevésbbé, mert a néppárt politikáját komoly politikának nem tartom!

A párhuzamos ülések.

Nagyobb eseményt jeleznek azonban a Ház szerdai ülésére. Addig meglesz a miniszterelnök mandátuma, s mint képviselő tehet indítványt. Ekkor teszi meg **Tisza István** gróf indítványát a párhuzamos, délelőtti és délutáni tartandó ülésekre nézve. Ugy hírlik, hogy a délelőtti üléseken az ujoncjavaslatokat, délután az indemnitást fogják tárgyalni. A házszabályok értelmében az ily indítvány határozottan megengedhető, sőt volt is már precedens rá, a véderő-javaslat tárgyalása idejében. A kormány ez eszköz igénybevételére el van

szánva, s a szabadelvű párt ehhez kitart Tisza gróf mellett, s ha nem sikerül őt, hat huszonnégy, harminchat és negyvennyolc órák ülésen is, de érvényre akarja juttatni a többség erejét.

Az új államtitkár.

Serényi Béla gróf, az új kereskedelemügyi államtitkár ma délelőtt tíz órakor fogadta a kereskedelemügyi minisztérium központi és külső tisztviselőkarának tisztelgését.

A tisztikar élén Abonyi Emil miniszteri tanácsos nösszabb berzéddel üdvözölte az új államtitkárt, aki beszédében első sorban azt hangsúlyozta, hogy sokáig habozott, hogy az államtitkári állást elfogadja-e vagy sem, mert nem érezte magában az ahhoz szükséges erőt és tudást; de mivel az állás politikai természetű levén, a maga csekély erejével hozzá akart járulni a válság megoldásához. Tartozott ezzel a miniszterelnöknek, akinek személye iránt tisztelettel és nagyrebecsüléssel viseltetik. Becsületes munkatársa kíván lenni miniszterének, akinek nagy tapasztalatai és nagy tudása az országnak hasznára fognak válni. Azután így folytatta:

T. Uraim! Richter, a híres földrajztudós azt mondja, hogy ha bárhol a földtekén egy nép abnormis viszonyok közt van, ennek a rendellenességnek hullámai mindenütt kihatnak kisebb-nagyobb mértékben. Hogyne hatna tehát ki a mi kis országunkban egész közgazdasági és társadalmi életünkre az, hogy alkotmányunk és fejlődésünk motorikus központja, parlamentünk abnormis helyzetben van. (Ugy van! Ugy van!) De reméljük, hogy nem sokára egy jobb meggyőződés fog tért hódítani és a parlamenti élet ismét visszatér normális működésébe. Akkor azután, azt hiszem uraim, meg lehet oldani azokat a nagy feladatokat, amelyek megoldásra várnak, akkor meg lehet valósítani azt a programot, amelyet miniszterünk kifejtett. Egy országnak, amely olyan zadokon keresztül adáz küzdelemnek volt a színhelye, a melynek mezőgazdasága fejletlen, ipara kezdetleges és kereskedelme ugyyszólván nincsen, tág tér nyílik a tevékenységnek és tág tér nyílik különösen ezen minisztérium tevékenységének, mely az ipar és kereskedelem fejlesztését tűzte ki feladatául. Igen gyakran halljuk azokat a kitételeket, hogy „agrárius és merkantilista”. A kik ezeket a kifejezéseket használják, azok rendszerint nincsenek tisztában a fogalmakkal. Mert egy országban, hol a termelési faktorok olyan alacsony nívón állanak, mint nálunk, akár az egyik, akár a másiknak túl tengéséről, vagy állami tulprokciójáról szólni nem lehet. (Élénk éljenzés.) Abban a meggyőződésben vagyok, hogy ha ezek közül a tényezők közül akarmelyiket fejlesztjük, mindegyikkel egyuttal a másiknak fellendítéséhez is hozzájárulunk. Mi, t. Uraim, nagy feladatok előtt állunk. Itt vannak a kereskedelmi szerződések, itt vannak a beruházások. Mindezek olyan dolgok, amelyekért a felelősség leginkább ezen minisztérium tisztviselőire és vezetésére nehezedik. E feladatok sikeres megoldása mindenestre az egész minisztériumokra dicsőséget hoz, mert hiszen e feladatok megoldásával az ország közgazdasági ügyeit visszük előbbre.

A beszéd végén a tisztikar bizalmát kérte az új államtitkár, a ki ezután a minisztérium külső hivatalainak főnökeit fogadta, míg a központi osztályfőnököket maga fogja hivatalaikban felkeresni.

MULATSÁGOK.

(=) Az atléta bál védnökei. Az aradi atlétikai klub báljának rendezőse elhatározta, hogy védnököket és védnöknőket kér fel esélye fényének emelésére. E célból három tagu küldöttség tisztelgott Urbán Ivánné és Fábán Lászlóné urnőknél, kik a tisztet készséggel elfogadták. Védnökökül felkérték Fábán László nyug. főispánt és Inst. Ióris Kálmán polgármestert, akik a kérelemnek eleget tesznek.

Megjelentek még hasonló célból Urbán Iván főispánnál, Várhelyi Béla főrendiházi tagnál és Lehmann Vince vezérőrnagynál. Nem találván őket otthon, a felkérést máskorra halasztották.

(=) A lippai róm. kat. négyesület hangversenye vasárnap este folyt le a József főherceg-szálló nagytermében. Rendkívüli várakozással volt a közönség ezen mulatság iránt, melyhez az előkészületek már hetek óta folytak. Megjelentek az estélyen Lippa egész intelligenciáján kívül a környékbeliek is, sőt Aradrol is számosan. A hangverseny és előadások, melyekben csakis műkedvelők működtek közre, várakozáson fölüli sikerültek. Főképen az előképek „Szent Cecilia allegóriája” és a Hít, remény, szeretet keltettek nagy hatást. A közönség, mely a nagytermet zsúfolásig töltötte meg, a műsor minden egyes számát nagy tetszéssel fogadta, és viharos tapsal és éljenzéssel sorra megismételtette, úgy hogy a műsort követő tánc csak éjjelkor kezdődhetett. A hangverseny sikerén főképen a négyesület elnöksége fardozott névleg: Vannay Gusztávné elnök Schies-sel Lajosné alelnök, özv. Halbauer Istvánné pénztárnok és özv. P. inner Mihályné ellenőr. A bevétel a 800 koronát meghaladta.

Az előadások szereplői voltak: Szt. Cecilia allegóriájában: Rednik Mici, Chini Lujza, Jotzka Emilia, Heszler Irén, Kovácsovics Jeny, Kovácsovics Irma, Mittermann Mariska, Szabó Margit, Schwarcz Giza, Tisch Rozsika, Weitner Vilma, Weisz Anuska, női ennekar kísérettel. Weber: Jubel uvertürjét előadták: Balázs Margit és Panek Auróra. Verő: Szultán-jának belépő dalát és Bokor: Csil csali dalát énekelte: Lichter Jolánka. Gaál: Magyar rapszódia-ját előadta Schéffer Hajnalka. Az első hosszú ruha című monológot szavalta Szilva Margit. Tirol-i táncot jártak: Gyürki Imiske, Popp Szerén, Hellffy Viola, Fülöpp Ibolyka, Szohner Fáni és Schilsong Mici. Hít, remény, szeretet alakjai: Szerb Lola, Weisz Szilárdka, Tisch Rozsika. Fregoli induló Moravetz Károly karmester vezetése alatt előadta a polgári és felsőkereskedelmi iskola zenekara. A tirol-i tánc-hoz ciferán játszottak. Bajnok Giza, Heszler Róza, Kisbázi Mariska és Moravetz Károly.

Pör az aradi hid miatt.

(Kártérítés az ezredes lováért.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 23.

Megemlékeztünk arról a kártérítési pőről, a melyet Dittrich Albert, az aradi 33. gyalogezred ezredese indított a kincstár ellen, kártérítést követelve azért, hogy lovának lába, a mikor a Maros-hidon átment, egy deszka beszakadása által kifecamodott, s ezzel a ló katonai használata alkalmatlanná lett.

Ebben az érdekes pörben, ma délelőtt tartották az aradi járásbírósnál, Ornstein Árpád albiró előtt a tárgyalást. Az ezredes részéről Parecz Béla dr. ügyvéd, a kincstár képviselőjében Kócsvay Pál kincstári alügyész jelen meg.

Az ezredes képviselője katonai szakértőkre hivatkozott, a kiknek véleménye szerint a ló, amelynek értéke ez előtt 800 korona volt, most alig 200 koronát ér; ennél fogva 600 korona kártérítést kér. Főlemlítette, hogy a kincstár, a mely a hid után vámot szed, köteles annak karban tartásáról is gondoskodni. A sérülés tényére nézve hivatkozott a hidjavításnál dolgozó Opreán Péter és Forgács Sándor munkásokra.

Kócsvay Pál kincstári alügyész ezzel szemben az aradi államépítészeti hivatal véleményére hivatkozott, a mely szerint a hid padlója hat centiméter vastag deszkákból áll, s ha rossz is volt, ki van zárva, hogy a ló lábának súlya alatt szakadt be. Nincs kizárva, hogy előzően egy terhes kocsi ment át a hidon, s ekkor már a törés megtörtént, ott tehát véletlen balesetről van szó, a melyért a kincstár felelőssé nem tehető. Azt is tagadásba vette, hogy a lónak értékcsökkenése oly nagymérvű lenne, a mint azt

az ezredes bejelentette. A maga részéről szintén tanukat nevezett meg.

Ornstein Árpád járásbíró elrendelte a szakértői szemlét, utasította úgy a panaszos, mint a kincstár képviselőjét, hogy szakértőiket nyolc nap alatt jelentsék be. A szemle után kihallgatják a tanukat, s akkor fog a járásbíró ítéletet hozni a kártérítési perben, a melyet egy katonai indított a kincstár ellen.

Aradi vívómester Amerikában.

(Meghívás Rio de Janeiroból.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 23.

Maione Vincenzo, a kiváló olasz vívómester, kit Aradon nagyon megszerettek, távozni készül tőlünk. Ha a kapott ajánlatot elfogadja, nagyon messzire megy tőlünk: a délamerikai Rio de Janeiroba.

Greco, az amerikai legyőzhetetlen világbajnok, ki Maionének a római mesterképző iskolában a kard- és vitor-forgatásban tanára volt, egykori legkedveltebb tanítványának levelet írt, melyben értesíti, hogy Rio de Janeiroban, esetleg Valparisóban klubot szervez számára, melyben a vívást taníthatja. Egyben kérte Maione arcképét, hogy az érdeklődőknek bemutathassa.

Hogy ez a kilátás mit jelent, azok tudják, kik ismerik Grecot és az összeköttetéseit. Nagy jövő, fényes anyagi kilátások várnak Maionére, ki ezekre rá is szolgál. Aradon megmutatta, hogy kitűnő mester s kiváló képességei mellett rokonszenves egyéniséggel is barátokat szerez magának és a vívásnak. Egész vívógenerációt nevelt, kiket trenirozott s jó vívókká képzett ki. Rendezett fényes vívóakadémiákat, melyek által a vívás nemes és férfias sportja iránt felkeltette városunkban az érdeklődést.

A jövő nyárig még feltétlenül Aradon marad Maione és eleget tesz a regatta és atlétikai klubok, valamint a 33-ik gyalogezred tisztikarával szemben elvállalt kötelezettségének.

Annak jellemzésére, hogy milyen összeköttetésbe kerül Amerikában Maione, elmonjunk valamit az ottani Greco-lázról.

A nagy mesterek közül elsőnek Pini telepedett le Dél-Amerikában, mint a buenos-ayresi Jockey-Club, a világ egyik leggazdagabb és legfényesebb klubjának mestere. Van-e nála is híresebb mester a világon? Hát az nincs, de legalább is oly híres Greco. Minő áldozattól riadna vissza egy igazi amerikai milliomos, hogy ha már egyik riválisát Pini tanítja, ő meg Grecot vallhassa mesterének. Meghívták megalakítottak számára a Cercle d'Escime d'épée-t, fejedelmi fizetéssel látták el.

Az ó-világ vívóit egy dolog érdekli legjobban, az, hogy az olasz vagy a francia törvívó művészet közül, melyik áll a másik felett? Hisz azt el lehet dönteni Délamerikában is. Hogy Merignac vagy Kirchoffer messze van? De hát ismer-e Amerika pénzt, távolságot? Merignac Párisból oda ment egy akadémia kedvéért. Jött, látott, de nem győzött. A küzdelem el nem dőlhetett, mert hisz Dél-Amerika Greco-lázban szenved, százezrek hangulata ellen nem lehet küzdeni. Az akadémia összegyűlt tengernyi nép egy-egy kis olasz zászlót viselt gomblyukában e felirással: Viva Greco. A teremben fehér galambok röpködtek, lábaikon zászlócskákkal, a zászlókon Greco nevével. Merignacot nem hagyta el a francia esprit, ő is feltűzött egy kis Viva Greco zászlót, úgy ment fel a pódiumra. Az ellenségesen hangolt közönséget egyszerre meghódította, nem a vívásával, de ezzel az elmés ötletével. A viadal lefolyt. A zsűri 5 tuszt számított Merignac, 2 tuszt Greco

terhére. Ki tudná azért megmondani, hogy jobb-e Creco mint Merignac, melyik áll első helyen az olasz vivás e vagy a francia? A nagy kérdés nem dőlt el most sem; Grecot, ünneplik odalent, Merignacot Párisban.

A lugosi püspök Aradon.

(Hosszu Vazul érkezése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 23.

Előkelő egyházi vendége van Aradnak. Hosszu Vazul dr., lugosi gör. katolikus püspök ma délután ide érkezett. Látogatásának célja az aradi gör. kat. templom építés régen huzódó ügyének rendezése.

A püspök délután érkezett meg Boros János kanonok társaságában. A pályaudvaron Teleszku György esperes és Pop C. István dr. ügyvéd fogadták. A magas vendég Teleszku esperes házához hajtatott, ahol szállása van. Püspökké történt kinevezetése óta másodszor van Aradon Hosszu Vazul. Néhány hónap előtt, mikor Balászfalváról Lugosra utazott, keresztül ment városunkon s ez alkalommal meglátogatta Teleszku György esperest. Akkori itt időzése nem volt hivatalos.

Most a templom kérdés hozta Aradra. Ez ügyben holnap, kedden meglátogatja Urbán Iván főispánt, Institoris Kálmán polgármestert, Dálnoki Nagy Lajos dr. alispánt és más előkelőségeket.

A templom-kérdés, melyben a püspök tárgyalni fog, régi. Sokat forlagozott már vele elődje, Radu Demeter, a jelenlegi nagyváradi gör. kat. püspök, ki néhány év előtt Aradra is ellátogatott a templom miatt. A gör. kat. egyház, mint ismeretes, Aradvárosához fordult az iránt, hogy a Deák Ferenc-utcai rozoga templom helyett újat építsen. Azonban az Aradon ezt Aradtól, mert a gör. kat. hitközségnek kegyura. A város azonban, mely az anyagiában a legkevésbé sem bővelkedik, nem mutatott hajlandóságot arra, hogy a nagy költséget igénylő templomépítésbe belemenjen. A gör. kat. egyház erre a városnak régi szándékát hozta fel érvül, mely szerint Arad egykor már hajlandó volt új templomot építeni, de ebben a szabadságharc kitörése megakadályozta. Természetesen senki sem vonta kétségbe a gör. kat. egyháznak ezt az állítását, de azért még sem vállalkozott eddig a város az építkezésre.

Radu Demeter, mikor annak idején a város álláspontjáról közvetlen meggyőződést szerzett, kijelentette, hogy a templomot az egyház minden körülmények között felépíti, s ha a város nem támogatja, hát megteszi a maga erejéből. Ez esetben azonban az volt a terv, hogy a Deák Ferenc-utcatól a Weitzer János-utcaig átnyúló, bérházzal kapcsolatos templomot építenek, s a bérjövdelemből fedezik az építkezés költségeit.

Most Hosszu Vazul, kinek hazafias bemutatkozó levelét nemrég olvasták fel a város közgyűlésen, újból fel teszi a templom-kérdést. A régi alapon-e, vagy azon, melyet Radu Demeter legutóbb hangoztatott, s hogy több szerencsével-e, ma még nem tudjuk.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Kedd: Heidelbergi diákélet, bohózat. (Páratlan bérlet.)
Szerda: Faust, opera. (Páros bérlet.)
Csütörtök: Egy görbe nap, bohózat. (Páratlan bérlet.)
Péntek: Drótosztót, operetta. (Páros bérlet.)
Szombat: Kis herceg, operetta. (Páratlan bérlet.)

Heidelbergi diákélet.

— Bemutató előadás. —

Károly Henrik hercegnek ekszkurzióját a demokratizmus és a morganatikus szerelem meséjén öt hosszú felvonáson keresztül nézni: igen kedves dolog lehet a nagy német birodalom sörivő bürgereinek, de unalmas nekünk, akik az ilyen dolgokat tartózkodóan szoktuk fogadni s akiknek büszkeségét nem elégíti ki a legfelsőbb körök fiainak olyan eltévedt lépéseiben gyönyörködni, amelyek egy polgárleány iránt táplált szerelemből indulnak el s ott végződnek, hogy az utolsó felvonásban a félrelépett herceg feleségül veszi az udvar házassági törvényei szerint neki kiosztott hercegnőt, a polgárleány pedig, aki a magunk fajtáját képviseli az esemény szereplői között, arra a sorsra jut, amelyet ő az arany koronások saját külön emberi igazsága szerint érdemelt meg, tudniillik magára marad szerelmével, szerencsétlenül lett életével. Ugy kell neki, miért merete egyszerű polgárleány léte egy kékvérű ur szerelmét viszonzni.

Hát ez nem a mi felfogásunk és alig hiszem, hogy ezt az igazságot az uralkodó dinasztiaért legrajongóbb német is aláírná. A „Heidelbergi diákélet”-nek ez a tendenciája tehát alig tetszhetett Berlin színpadán. Nem is ez a tulajdonsága a darabnak az, ami híressé tette. A németnek hízelt módjólott az, hogy egy trónörökös három felvonáson keresztül az ő diákjai között lát mulatni s hogy ez a herceg lebarátkozik a legutolsó „Golyá”-val is s brudersaftot iszik a csizmadia fiával, ha az véletlenül szintén a heidelbergi egyetem hallgatói között van. Nos és ha még Heidelberg helyett a bonni pillanatnyi főlvetelre gondolunk, megtaláltuk az összekötő kapcsot a jelen és a darabban játszó múlt között s megtudjuk érte, hogy Németországban legalább is érdekes volt ez az életkép.

Másképp állunk azonban a hatással erre mi felénk. A mi hercegeink nem járnak a mi egyetemeinkre. És ha járnának? Továbbá a bursok élete, amely ebben a darabban elég hűven van festve, előttünk idegen, hírből tudunk csak valamit ezekről a bohém-társaságokról, nem tudjuk megérteni, hogy mi lélekemelő lehet a párbajban összevagdalt arc látásában, egyszerűen nincs a kedélyünk a söröző bursok között, nem mulatunk velük pártedlis cigányaik muzsikája mellett s így ez a keret, melyben a németországi polgártárs örömmel szórakozik, előttünk nem ennyire kedves.

Tehát egynél sokkal több ok arra, hogy a darab születése helyén sikert arasson, s hogy nálunk viszont csak közepes hatást kelsen.

Az esemény színpadi feldolgozása elien is kifogásunk lehet. Egyszerűek, igaz, s szcenikai eszközök, melyekkel a darab lejátszódik, de egyúttal unalmasak is. Kevés a raffineria, s ami azt pótolná, olyan nincs a darabban. A hercegnek és szíve hölgyének szerelmeskedése volna hívta erre, ennek keretében lehetne hallani valamit viszony két szereplőjének ajkáról, de ezek csak szentimentális szavakat mondanak egymásnak.

Ilyen keretbe a színészek sem tudtak jól beleilleszkedni. Egyedül Főthi Frida és Sarkadi voltak azok, akiknek játékában, beszédében valószínűség és igazság volt. A herceg szerepét Zilahy Gyula vállalta magára, de rossz választást tett. Ez a szerep nem neki való; lírai szerelmes színésznek kell ezt játszani, ez a vonás benne az uralkodó, már pedig Zilahy minden legényesebb színészi tulajdonságai mellett sem való amorozó-szerepekre. Nem tudott szentimentális lenni, csak kedélyes, ez pedig két különböző dolog. Különböznél igen nagyszerű volt a

két utolsó felvonásban, ahol nem a szívét vesztett diákot, hanem az uralkodót mutatta be. Főthi Frida élénken, kedvesen játszott, s igen szépen énekelt el egy keringőt, amely betétként szerepelt a darabban. Sarkadi komornyikja karakterisztikus alak, több jellegzetesség volt a játékában, mint a szerepében. Ez pedig nagy dicséret. Kivette a részét az előadásból a sugó is, amely hangos munkát végzett a szereplők előtt. (a.)

* Faust. Gounod örökbecsű operája a Faust körül hosszabb pihentetés után színre szerdán este. Margit szerepét Zilahiné, Faustot Bejczy, a többi főbb szerepet Bejczyné, Polgár, Pajor Agnes és Juhász játsszák.

* Egy görbe nap. Agai és Almási bohósága, az Egy görbe nap csütörtökön kerül ismét színre. A vidám fővárosi életkép alakjai még mindig elég frissek és elevenek arra, hogy közönséget vonzzanak. Békés Gyula „Röndnek muszáj lönni” refrénnel eredeti, aktualis vonatkozású kuplékat énekel a darabban.

* Nemzetközi, vagy német színház. Budapesten egy társaság a meglevő színházak számát egy ujjbal, a nemzetközi színházzal akarta szaporítani. A tervet a sajtó egy része nagy ellenszenvvel fogadta és hadat is izent ellene, mivel a nemzetköziséggel a német színházat becsmérlésének szándékát látta. Ezzel szemben, a mint fővárosi tudósítók táviratozza, a Nemzetközi Színház alapító-társasága a következő nyilatkozatot teszi közzé:

Midőn a Nemzetközi Színház életbeléptetésére irányuló kérvényünket a főváros tanácsához benyújtottuk, úgy a magánérdek, mint a becsületes hazafiúi aggodalom sietett az alapítók azzal a gyanúval illetni, hogy az internacionális színház felépítésénél a burkolt cél a német színház becsmérlése és annak állandósítása.

A leghatározottabban tiltakozunk ez ellen és a legnagyobb nyomatékkal visszautasítunk minden feltevést és állítást, mely nekünk németesítő címkéket és szándékokat imputál.

Holnap nyújtjuk be a fővárosi tanácsához kérvényünket, a melyben kijelentjük, hogy hogy a német nyelvű előadások tekintetében nem kívánunk több jogosítvánnyal élni, mint a mennyit a budapesti magyar színházaknak engedélyeztek. De tovább is megyünk. Kijelentjük pótkérvényünkben azt is, hogy a német nyelvű előadások dolgában alávetjük magunkat minden megszorításoknak és korlátozásoknak, melyeket a tanács Budapest főváros magyar jellegének megóvása érdekében jónak lát. A nemzetközi színház alapító bizottsága.

Konstantiny György halála.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 23.

Aradmegye közéletének egyik vezérfőfia dőlt ki ma az élők sorából. Konstantiny György, Aradmegye volt másodalispánja és a jószáshelyi kerületnek több cikluson keresztül képviselője a halott, akit a mai nemzedék már alig ismer, mert az öreg ur régebb idő óta félreállott és visszavonultan élt itt Aradon. Egy puritán, derék és rendkívül önzetlen ember hunyt el benne, aki oly szegényen halt meg, mint a hogy kezdette, pedig milliók forogtak a kezében.

Konstantiny György 1819. december 2-án született Aradon. Atya Konstantiny Demeter nagyváradi tankerületi főigazgató a gör. kat. román felsőbb iskoláknál, anyja porubai Porubszky Apollonia volt. Konstantiny György gimnáziumi tanulmányait Aradon, a jogot Eperjesen és Pozsonyban végezte, majd Pesten nyert ügyvédi oklevelet. Tanulmányai befejeztével 1847-ben Aradmegye rendi és karai megválasztották Szentannára szolgabírónak. A szabadságharc lezajlása után hivatalát nem vállalt, hanem Ágrison gazdálkodott. Magyarádi és ágrisi szőlőt

művelte. Később ismét hivatalba lépett, amikor 1861-ben Erdőhegyen megválasztották főszolgabírónak. A provizorium beálltakor lemondott állásáról. Csakis alkotmányos korszakban töltött be közhivatalokat.

Ekkortájt, 1862-ben és a következő években nagybátyjának, *Csernovics* Péternek vagyoni viszonyait rendezte. A költségek főurát hat milliót érő vagyonát teljes bizalommal rábízta unokaöccsére. Mikor ezzel elkészült, Kisjenőn fellépett képviselőjelöltnek, de minthogy ellenjelöltje, *Simonyi* báró jóbarátja volt, viszályozott és *Simonyi* megválasztását segítette elő.

1868-ban aradi járási főszolgabírónak választották meg, 1870-ben Aradmegye másodalispánjává, és a törvényszékek rendezése alkalmával, 1874-ben állása megszűnővén, Aradvármegye árvaszéki elnöke lett.

Utóbb a jászashelyi kerületet képviselte 1893-ig. Ekkor kora, egészségi állapota és Aradmegye politikai viszonyaiban beállott változás miatt mandátumot többé nem vállalt. Az elhunyt hű és tántoríthatatlan hűve és előharcosa volt a Deák Ferenc politikájának és Tisza Kálmánt rajongással szerette.

Konstantin ezóta visszavonultan élt Aradon leányánál, özv. *Antalfy* Endrénééi.

Halála ma hajnali háromnegyed tíz órakor következett be. Temetése holnap délután három órakor lesz a Purgly-házból.

Az elhunytat, aki román nemzetisége dacára jó magyar volt, az oláhok renegátnak nevezték és többször meg is támadták.

Három lánya: özv. *Antalfy* Endréné, továbbá *Kugler* István kir. járásbíró ítélőtáblai bíró neje, és özv. *Purgly* Lajosné, valamint unokaöccse *Petrovits* Arzén műszaki tanácsos, az államépítészeti hivatal helyettes főnöke és számos unokája gyászolják az elhunytat.

Az aradi Rákóczi-ünnep.

(Estély a városházán.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 23.

A Rákóczi kultusz esztendejének utolsó előtti hónapjában rója le Arad város közönsége a kegyelet adóját a nagy fejedelem és a dicső szabadságharc emléke iránt. Mert ez az ünnep, a melyet a Kölcsey-egyesület irodalmi szakosztálya rendez, Aradváros közönségének ünnepe lesz, s illő formában annak hazafias érzését nyilatkoztatja meg.

A Rákóczi-ünnepélyt holnap, *ked'en délután öt órakor a városháza dísztermében* tartják meg. A műsor, annak gazdag voltára való tekintettel, pontban öt órakor kezdődik, s ezért jó lesz, ha a közönség már előbb gyülekezik. Az ünnepély végleges műsora ez:

1. *Elnöki megnyitó*, tartja *Edvi Illés* László, az irodalmi szakosztály alelnöke.
2. *Kuruc nóták*, férfi-kurra alkalmazta *Zoltai* Mátyás, előadja a *világosi dalkör*, *Rákai* Miksa ur közreműködésével.
3. *Ünnepi beszéd*, tartja *Fényes* Samu dr.
4. *Dal*, éneklí *Sarlot* Lajos, *Zoltai* Mátyás zongora kíséretével.
5. *Alkalmi költemény*, írta *Farkas* Ferenc, szavalja *Könyves* Jenő, az aradi Nemzeti Színház tagja.
6. *Kuruc dalok*, I. Megírtam a leveletem... II. Oh, bánatba borult... III. Van egy hamis korcsmárosné... éneklí *Szondy* Bella k. a., *Orbán* Árpád, az Aradi Nemzeti Színház karnagyának zongora kíséretével.
7. *Czinka Panna*, költemény, szavalja *Bechnitz* Aborné urnő.
8. *Dal*, szerezte *Fe. ch* Odön, éneklí *Bejczy* György, az Aradi Nemzeti Színház tagja, *Orbán* Árpád zongorakíséretével.
9. *Tárogató-szóló*, előadja *Székely* Károly.

10. *Kuruc nóták*, ját-sza *Gyurkovics* András cigány-zenekara.

11. *Záró ének*, előadja az aradi állami tanítóképző énekkara, *Zoltai* Mátyás tanár vezetésével.

Az ünnepélyre a *belépő-díjak* ezek: *ülőlhely 1 korona, állólhely 40 fillér, karzat 20 fillér*. Jegyek előre válthatók a *Klein*, *Révész*- és *Kerpel*-féle könyvkereskedésekben, s az ünnepély előtt a pénztárnál. Miután az ünnep jövedelmének egy részét a *Rákóczi-szobor* javára fordítják, a Kölcsey-egyesület tagjának tagsági kedvezménye ezuttal nem érvényes.

Fényes Samu dr. az ünnep szónoka holnap, *kedden délelben* érkezik meg, a pályaudvaron az irodalmi szakosztály vezetői fogadják. Az elnökség kéri az irodalmi szakosztály tagjait és az ünnep közreműködőit, hogy *kedd este kilenc órakor*, a *Fehér Kereszt* külön termében, *Fényes* Samu dr. tiszteletére tartandó *à la carta együttes vacsorán* jelenjenek meg.

HIREK.

A képtárlat megnyitása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 23.

Vasárnap délelőtt nyílt meg a Nemzeti Szalon aradi képtárlata ünnepélyes aktusok között. A *Weitzer* János-utcai fiu iskola dísztermét, melyben a képek el vannak helyezve, nagy közönség töltötte meg. Közéletünk előkelőségéből számosan voltak ott s teljes számmal megjelentek az Aradon időző vendégművészek és a Nemzeti Szalon vezetősége. Ott volt *Ernst* Lajos a Nemzeti Szalon igazgatója, *Rubovics* Márk műtáros, *Rózsa* Miklós dr. titkár, *Tölgyessy* Artur, *Bruck* Miksa igazgatósági tagok, *Róna* József szobrász, *Szenes* Fülöp, *Markó* Ernő, *Nyilassy* Sándor, *Keményfy* Jenő, *Faragó* Géza festők.

Délelőtt tízenegy órakor előlépett *Institúris* Kálmán polgármester s Aradváros közönsége nevében üdvözölte a művészeket.

Ezután *Rózsa* Miklós dr., a Nemzeti Szalon titkára mondott beszédet. Ismertette a Szalon nemes hivatását, majd arról a hazafias érzésről szólt, mely a művészeket elfogja, midőn Aradváros földjére lépnek. Végül *Urbán* Iván főispánhoz fordult, kérve, hogy a tárlatot nyissa meg.

Urbán Iván főispán a művészet hivatásáról beszélt s kérte Arad közönségét, hogy ezt a hivatást méltányolva, vegye pártfogásába a képtárlatot. Ezzel a tárlatot megnyitottnak nyilvánította.

Ezután a közönség elszéledt a teremben s nagy érdeklődéssel szemlélte a festményeket, szobrokat.

Este, a képtárlat megnyitása alkalmából *Lócs* Rezső városi tanácsnok tea-estélyt adott az Aradon időző művészek tiszteletére. *Lócs* Salacz-utcai vendégszerető házában teljes számmal együtt voltak a művészek, városunk több előkelősége, hölgyek, műbarátok, a sajtó képviselői.

A tárlat első két napján a következő képvásárlások történtek: *Gutzjahr* Mihály megvette *Faragó* Géza „Udvari zenekar” című, öt darabból álló képsorozatát, *Urhegyi* Alajos „Balaton partján” és „A Balaton Szepesdnél” című képeit, *Mehle-Grossmann* Hedvig „Mélázó leány”-át, *Neumann* Hermann megvásárolta *Nyilassy* Sándor „Szántás”-át. Ifj. *Kintzig* János megvette *Rubovics* Márk „A gyoroki karcos hatása” és a „Víz partján” című két képét. *Fényes* Dezső megvette *Olgyay* Viktor „Téli reggel a Garam partján” című festményét. Esenkívül vagy

tíz festményre folynak jelenleg az alkudozások.

A tárlat holnap, *keddtől* kezdve, világítás mellett este hétig is megtekinthető.

— *Khuen* Héderváry — királyi biztos. A „Keleti Értéslő” szerint, mint fővárosi tudósítónk sürgönyzi, a november 26-án *Karlócan* tartandó gör. kel. szerb püspöki rsinaton, melynek tárgya a temesvári püspöki szék betöltése, királyi biztosként *Khuen-Héderváry* Károly gróf fog megjelenni.

— A város képvásárlása. Aradváros, mint ismeretes, költségvetésébe állandóan bizonyos összeget vesz fel képvásárlási célokra. Az idei költségvetés terhére már 700 korona áru képet vásárolt a város, melynek még fennmaradt meg-szavazott 800 koronája. Mint az országos képzőművészeti társulat tagja, az év elején egy 500 koronás képet nyert a képzőművészeti társulat budapesti tavaszi tárlata alkalmával. Akkor, mert már kiválogatták a jobb képeket, fentartotta a város a választás jogát máskorra. Most azután, a téli tárlaton, *Institúris* Kálmán polgármester megbízásából *Salacz* Gyula országgyűlési képviselő, *Kammerer* Ernő, mint szakértő közbejöttével kiválasztotta *Ujváry* Ignác „Erdőrézlet” című képét, melynek ára azonban 800 korona. Miután a városnak megmaradt a fentemlített 300 koronája, ezt az összeget ráfizette a nyereményre, s megkapta a festményt.

— Az orleánsi herceg kiutasítása. Brüsszelből táviratozzák: *Fülöp* orleánsi herceget, a ki legutóbb *Williers*-ben tartózkodott, a francia kormány megkeresésére kiutasították onnét. A herceg Angliába utazott. Ez rövid időn belül a második kellemetlenség, amely az orleánsi herceget éri.

— Az aradi huszárezred áthelyezése. Megírtuk már, hogy az aradi cs. és kir. 3-ik Hadik-huszárezredet a jövő évben *Galiciába* helyezik át s helyette a *Lemberg*i huszárezred kerül Aradra. Most jelentek meg erre nézve a részletes diszpozíciók, a mely szerint a 3. huszárezred törzsét az 1., 2. és 3. eskadront, s az utász szakaszt *Aradról*, a 4., 5. és 6. eskadront *Nagykikindáról* áthelyezik, még pedig az ezred törzsét, az utász szakaszt, az 1., 2. és 3. eskadront *Savoda-Vissnyóba*, a negyedik és ötödiket *Hruszovba*, a 6-ikat *Javorovba*. A 11-ik hadtesthez tartozó 12-ik huszárezred ezredtörzsét, utász szakaszt és az egész zászlóalját *Lemberg*ből áthelyezik, még pedig az ezredtörzset, az utász szakaszt, a 4., 5. és 6. zászlóalját Aradra, az 1., 2. és 3. zászlóalját *Nagykikindára*.

— A Ludovika új parancsnoka. *Nyiry* Sándor honvédelmi miniszter örököse, a Ludovika-akadémia parancsnokává pávai *Vajna* Artur vezérőrnagy, a szegedi 45-ik honvédgyalogdandár parancsnoka nevezetett ki. *Vajna* ma vette át az intézet ügyeinek vezetését egész csöndben *Czeizsberger* őrnagy zászlóaljparancsnoktól. Az akadémia tiszt- és tanári kara, tekintettel a folyó előadások fontos voltára csak vasárnap, e hó 29-én délelőtt 10 órakor tiszteleg az új parancsnoknál az intézet dísztermében.

— *Lujza* hercegnő sorsa. *Drezdából* táviratozzák: A szász trónörökös legközelebb találkozni fog *Lujza* hercegnő atyjával, a toszkánai nagyherceggel, hogy vele elvált felesége jövőjéről tanácskozzék.

— Ausztria és az olasz borvám. *Romából* táviratozzák: A *Tribuna* olasz újság bécsi levelezője meginterjuvolta *Call* báró osztrák kereskedelmi minisztert, a borvámra nézve kötetendő kereskedelmi szerződésre nézve. A miniszter kijelentette, hogy a szerződés megkötése csak *Magyarország hozzájárulásával* történhetik meg. Egyben kijelentette *Call* báró, hogy

az olasz bor egy részének behozatalát meg fogják könnyíteni.

— **A Nordenskjöld-expedíció föltalálása.** Párisból táviratozzák: A Havas-ügynökség jelenti Buenos-Ayresből mai kelettel: A tengerészetügyi miniszter táviratot kapott *Rios-Galleosból*, mely szerint az *Uruguay* nevű argentinai hajó a *Nordenskjöld*-féle antarktikus expedíció általa megmenetett tagjaival odaérkezett. A hajó *Nordenskjöldöt* és tisztjeit New-Philipslandban, az expedíció többi tagjait *Seymour* szigetén találta fel. Tehát az expedíció összes tagjai ezúttal az *Uruguay* hajón vannak.

— **A Dienes Márton tízezer koronája.** Fővárosi tudósítónk táviratozza. A budapesti VIII. X. kerületi járásbírósa ma döntött a *Sternberg*-cég keresete ügyében, a melyet *Dienes Márton* tartozása fejében indított ama tízezer korona ellen, a melyet *Pap Zoltán*, mint a megvesztegetésére szánt összeget, a képviselőház asztalára letett. A bíróság ez ügyben kihallgatta *Khuen-Héderváry* volt miniszterelnököt, *Andrássy Gyula*, *Teleki grófot* és még többeket. Mindezek alapján a bíróság a *Sternberg*-céget keresetével elutasította.

— **Eljegyzések.** Kettős eljegyzés volt a napokban *Gottlieb Ferenc* soborsini kántor családjában: *Teréz* leányát eljegyezte *Mayer Béla* kereskedő, *Aranka* leányát pedig *Szász Jenő* kereskedő Soborsinban.

— **A kártyás igazságügyminiszter.** Berlińi távirat jelenti, hogy *Rustath* oldenburgi igazságügyi minisztert egy tanító és egy lapszerkesztő azzal vádolta, hogy még ügyész korában a hazard játékoknak lelkes embere volt s alantás hivatalnokaitól folytonosan pénzkölcsönt vett fel. Mikor aztán miniszterré lett, e hivatalnokokat magas állásba juttatta. Az igazságügyi miniszter sajtópanaszára ma tartották ebben a tárgyalást. A tanúk kihallgatása után beigazolódott, hogy az igazságügyi miniszter régente tényleg kártyázott, és hogy pénzt kért kölcsön de az nem bizonyult be, hogy az illető hivatalnokokat magas állásba juttatta. A bíróság a tanítót rágalmozásért hat havi, a szerkesztőt pedig két havi fogságra ítélte.

— **Bochnicsek hangversenye.** Vasárnap tartotta meg *Bochnicsek Gyula* hangversenyt, mely kapcsolatos volt *Sasa Scopa* kamara-énekesnő és az operaházi kürtös-négyes szereplésével. A közönség nem nagyon érdeklődött a vegyes programu hangverseny iránt, úgy hogy a *Fehér Kereszt* nagyterme csak félig telt meg. *Bochnicsek Carmenből* majd *Lohengrinből* énekelt, s csengő tenorjával különösen az utóbbi számban nagy hatást ért el. *Sasa Scopa*nak imponáló erejű hangja van, mely némileg rovására esik a finomságnak. A kürtös négyes, melynek tagjai: *Weidel, Horovitz, Klement és Zimmermann*, pompás volt, s megkapta a közönséget. Ismerősként üdvözölték *Dienzl Oszkárt*, a volt színházi karmestert, akinek művészi zongorakiséréte jelentékeny szerepet játszott a hangversenyben.

— **Leégett gyár.** Nagy tűz volt ma Pozsonyban. A *Dusnitz* féle katonai felszereléseket előállító gyár teljesen leégett. A tűz ideje alatt nagy szél volt, úgy hogy alig tudták a szomszédos gyártelepet megmenteni. A kár 100,000 korona.

— **Házasság.** *Endrei Márton* f. hó 29-én köt házasságot *Battonyán Gróss* Izsák leányával, *Rózsika* kisasszonnyal.

— **A végegyházal rablógyilkosság.** A battonyai csendőrség tegnap letartóztatta *Cziper János* végegyházai marhakereskedő gyilkosát, *Zuth Károly* végegyházai szabadságolt huszárt. *Zuth* és egy társa *Banka* este betörték abba a kocsmába, a melyben *Cziper* mulatott és mikor az utóbbi hazament, eltűnt *Zuth* és *Banka*nak a vasvillája, melyet az utóbbi a sarokba állított, mikor a kocsmába érkezett. Másnap reggel megtalálták a véres vasvillát *Banka* ud-

varán, és ez vezetett a nyomra. *Zuthot* *Battonyára* kísérték. *Cziperné* állapotában javulás állott be.

— **Baromfi kiállítás.** Aradon. Az aradvármegyei gazdasági egyesület a baromfi tenyésztők országos egyesületével karöltve november hó 29-én, 30-án és december 1-én országos baromfi kiállítást rendez. A kiállítás színhelye az *Aulich Lajos* utcai régi katonai lovarda. A sajtó képviselőinek 28-án délután két óraker mutatják be a kiállítást.

— **Lefokozott hadnagy.** A kassai hadbírósa a napokban súlyos ítéletet mondott, az ott állomásozó csász. és kir. 34. gyalogezred egy hadnagya felett, amennyiben tisztí rangjától megfosztotta. A lefokozott hadnagy *Spanely Alfréd*, aki egy kassai nyilvános helyen részegen nagy botrányt okozott s akitől verekedés során elvették a kardját. A hadnagyot a hadbírósa közlegényi sorba degradálta, mint méltatlant a tisztí kardbójtra. *Spanely* a botrány elkövetése után hosszabb ideig vizsgálati fogságban volt s a hadbírósa előtt lefolyt tárgyalásánál nagy számu polgári tanut hallgattak ki, a kik szemlélői voltak a kínos botránynak.

— **Elítelt katona.** Az aradi hadbírósa a napokban hat esztendői várfogságra ítélte egy szegedi bakát a ki meg akarta ölteni a vetélytársát, de a helyett annak testvérét gyilkolta meg. Az elítelt baka története ez: Szerelmes volt nagyon *Szabó János*, a szegedi 46. gyalogezred közlegénye egy felsővárosi szép fiatal leányba. A két *Csányi* fiu is ismerte a szép leányt és *Csányi András* az idősebb, szívesebben is nézett rá és kerülgette. Egyszer nagyon érzékenyen találta *Szabó Jánost* a szíven egy mondásával, amelyből az egész tragédia támadt. Azt üzentte egyszer a katona cimborának *Csányi András*:

— Ne járjon annyit az után a lány után, mert míg a borjú nyomja a hátát, addig én úgy is elroptam a lányt.

Iz volt *Szabó János* szívében és ettől nőtt meg benne a vetélytársi szenvedély nagyon. Volt aztán, aki észlelte is, hogy kitörjön. Vasárnap a korcsmában egy asszony emlegette *Szabó János* előtt sokszor hogy jó lesz megkérni a leányt, mert *Csányi András* elviszi az óra elől. A fiu ekkor már sokat ivott. Meggyuladt benne a szilaj féltékenység. És ekkor találkozott a *Csányi* fiukkal. Ekkor követte el a merényletet. A sötétben elnézte a fiukat és *Csányi Antalt* ölte meg *Csányi András* helyett. Az érdekes ügyben hozott ítéletet ma tudatták a 46. gyalogezred parancsnokságával.

— **Harc pénzügyőrök és csempészek között.** Székesuti tudósítónk jelenti, hogy ott a község határában elkeseredett harc volt a pénzügyőrök és a csempészek között. A pénzügyőrök a düllő uton két régóta figyelemmel kísért csempészt fogtak el, kik heves ellenállást fejtettek ki. A pénzügyőrök oldalfegyverüket is használták s a két csempészt megsebesítették. A csempészek elmenekültek, de a csendőrség ma letartóztatta őket.

— **Szociálista gyűlés a városházán.** Az aradi szociálisták vasárnap délután a városháza kistermében gyűlést tartottak, melyen kétszázan vettek részt. *Weisz Herman*, az ülés szónoka másfél-óráig beszélt a munkások jelenlegi kinas helyzetéről, a megélhetés nehézségét fejtegetve, utána *Ponta Péter* szólalt fel, ki arra kérte az egybegyűlteket, hogy a szociálista sajtót pártfogolják. A rendőrség részéről *Berecz Ferenc* alkapitány és *Kovács Antal* rendőrhadnagy jelent meg.

— **Öngyilkos betörő.** Vasárnap déltájban érdekes öngyilkossági kísérlet történt Budapesten, a Magyar Tudományos Akadémia palotájában. Az eset részletei a következők: *Bubics Zsigmond* kassai püspöknek az Akadémia épületének első emeletén van egy három szobás lakása, amelyre *Pados István* kapus szokott felügyelni. Vasárnap délelőtt tizenegy óra tájban a portás észrevette, hogy az ajtó nyitva van. Rosszat sejtve, benyitott a lakásba és abban a pillanatban a második szobában az íróasztal

mellől egy fiatalember ugrott fel s a harmadik szobában levő ágy függőnye mögé bujt. A kapus segítségért kiáltott, mire a házbeliek és a képtár látogatói közül odasiettek. Ekkor a legelső szobában egy lövés dördült el, mit tompa zuhanás követett. Az összeverődött embercsapat ekkor óvatosan belépett a lakásba, hol a harmadik szoba padlóján az ágy mögött átlőtt halántékkal, haldokolva talált egy elegánsan öltözött fiatalembert. A dologról értesített mentők és a rendőrség hamarosan megjelentek a helyszínén. A mentők bekötötték az eszméletlen állapotban fekvő ember sebeit, mialatt a rendőrség emberei megmotozták. Több ezüst kanalat, arany órát, hamis kulcsokat, fessítővasakat találtak a zsebében. Javában dolgozott, amikor meglepték, mert az íróasztal fiókjai mind fel voltak fessítve s egy remekművű antik szekrényen a fessítés nyomai látszanak. Csócsán Jenő rendőrfogalmazó, Beck és Pataky detektívek nyomban felismerték az illetőben *Póstay János* budapesti születésű, 21 éves, betörésért többször büntetett tolvajt, aki a lakatosmesterséget tanulta. Az elegánsan öltözött betörőt óriási tömeg jelenlétében szállították el a Rókus-kórházba, a hol ma reggel meghalt. A rendőrség emberei a püspök lakását lezárták s lepecsételték.

— **Vérengzés a bálban.** Az *apateleki* tótok az ottani nagyvendéglőben bált rendeztek, a melyet véres verekedés zavart meg. *B. Aurél*, izgága természetű román legény bevetődve a bál helyiségébe, provokálta a tót legényeket, mire ezek rátámadtak és elakarták távolítani. Erre a román legény kést rántott, egy tótot hasba szurt, egyiknek karját a harmadiknak ágyékát szurta meg veszélyesen.

— **Az esküvő és a keresztelő.** Bunsenről, a világhírű fizikusról elevenített fel a következő mulatságos anekdotát: A nagy tudós szórakozottságában a menyegző és keresztelő fogalmát nemcsak beszédében, de gondolatvilágában is mindig felcserélve használta. Vőfélynéket kérték fel egyszer a tudóst, aki természetesen nem értett ehhez a mesterséghez. Egy hölgyet kért meg, hogy ismertesse meg a szertartással.

— Ugyan legyen olyan jó asszonyom, mondja el, mi is történik azon az esküvőn? Emlékszem ugyan egy barátom lakodalmára, de nagyon homályosan. Akkor ugyanis egy asztalt állítottak a szoba közepére, amelyen ezüst tartóban víz állott s a háttérben a plébános foglalt helyet.

— De uram — szölt a kérdező — hisz az keresztelő volt.

Bunsen elhallgatott s egynéhány nap múlva találkozott ezzel a nőismerősével, megkérdezte:

— Igaz, azt elfeledte megmondani, hogy mennyi borra volt adjak az orvosnak.

— **Betörések a vármegyében.** Tudósítónk egyszerre három betörésről is adnak hírt. Az éjjel *Kurtics*on ismeretlen tettesek felfeszítették *Friedmann* Soma ottani regalebélő irodai helyiségét s a pénzes szekrényt kinyitva, abból 750 koronát elraboltak. A csendőrség több gyanus embert letartóztatott, de a tettes még nem került elő. Ugyancsak *Kurtics*on *Ursz* Vidi gazdaember éléskamrájából két levágott sertés összes husát, zsíráját, szalonnáját, azonfelül nagyobb mennyiségű bort és pálinkát elvittek. Ugyancsak betörték a *sofronyai* pályaudvari korcsmáros, *Ohrin* Emilia házába is, a honnét szintén élelmiszereket, bort és pálinkát raboltak el. A betörőket erőlyesen nyomozza a csendőrség.

— **Esküvő a vasuton.** Az edinburghi törvényszék a napokban elismerte, hogy az a minden teketória nélkül való skót házasságkötés, mely a határszéli *Gretna-Greent* oiy híressé tette, még most is érvényben van. *Kate* Marlosi fiatal és csinos londoni mosónő ezelőtt két évvel megismerkedett egy fiatal szakácscsal, aki *glasgowi*, tehát skót. Osszekeltek volna, de a leány szülei ellenezték a frigyet. A fiatalok egyszerűen a vasutra ültek, *Glasgowba* utaztak, s alig hogy áthaladtak a skót határon, az ifju jegy-

gyűrűt húzott a leány ujjára, kijelentvén, hogy most már fel-sége. A leány pört indított az ifjú ellen Edingburghban, persze csak azért, hogy a házasság érvényességét hivatalosan kimondassa, amit a skót törvényszék meg is tett.

— **A bíró és a jegyző.** Kunágot a csanád-megyei községben sokat beszéltek néhány hó nap előtt Horváth Mihály községi bíró és Szarka Sámuel jegyző viszályáról. A törvénybíró és a jegyző között valami községi ügy fölött nézeteltérés merült föl, aminek az lett a vége, hogy Horváth bíró többrendbeli följelentést tett a jegyző ellen Csanádmegye alispánjánál. Azzal vádolta meg Szarkát, hogy *leveszi a beadványokról a bélyegeket*, továbbá, hogy a hozzáfordult felektől illetéktelenül szed díjakat. A jegyző ellen ez alapon megadották a fegyelmi eljárást, melynek során kiderült, hogy a bíró teljesen ok nélküli vádaskodott. Szarka ekkor hatóság előtti rághalmazás címén följelentette a bírót a szegedi büntető törvényszéknek, melynek vádtanácsa vád alá helyezte Horváthot.

— **A főváros bűnkrónikája.** Budapestről írják: A fővárosi rendőrség ma letartóztatta *Léderer* Aurél 19 éves ügynököt, a ki a Glück Odön féle cégtől egy 580 korona értékű irógépet sikkasztott el. Kern Gyula Teréz közút 27. b. a. levő banküzletébe tegnap egy ele és kinevezű 80 évesnek látszó férfi állított be s egy 100 dolláros amerikai bankjegy beváltását kérte tört német nyelven. Az egyik hivatalnok ki is fizetett neki gyönyörűen 460 koronát s csak később derült ki, hogy a bankjegy a forgalomból már rég kivont s értéktelen.

— **Feltűnő!** Legelőcsőbb és legjobb bevásárlási forrás mindennemű csakis elsőrendű finom ékszerek, briliáns árak, ezüst evőeszközök egész kazettákban, valamint diszkrét és ajándéktárgyakban. Szigorú szolid árak! Kötő pontos kiszámlát jótállás mellett. *Weinberger* Ferenc jó hírű ékszerszűnkél, Andrássy-tér, Központi szálló épület. Saját elsőrendű ékszerjavító és készítő műhely. Városi és megyei telefon 439.

— Minden nőnek tudnia kell, hogy a párisi és bécsi kiállítás arany éremmel kitüntetett *Balassa* féle valódi angol ugorkatej azonnal eltünteti szepelőt, májfoltot és mindennemű tisztatlanságot az arcon és annak gyönyörű üdéséget, fiatalságot kölcsönöz, kár tehát várni, mindenki vegye meg még ma. Ár 2 korona, hozzávaló ugorka szappan 1 kor. 3 drb. 2 kor. 40 fill. Poudre 1.20 és 2 kor. Kapható *Balassa* Kornél gyógyszeráránban Temesvár, Aradon *Vojtek* és *Weisz* ura nál, *Krausz* Elemér és társai drogueria üzletében, *Földes* Kelemen gyógyszeráránban, *Tábor* Gyula gyógyszeráránban Pécskai ut 18 sz., ahonnan titoktartás mellett hazhoz is lesz küldve. Tessék *Balassa* féle ugorkatejet kérni.

— **Dentolin fog-crete** a legkedveltebb fogtisztító. 1 tubus 50 fill. *Vojtek* és *Weisz* nál, Aradon.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Minorita-palota. — Telefon 265. szám) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden s nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Zálogba tett herceg.

(A szerb király hívének adóssága.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 23.

Péter király fivére, *Karagyorgyevics* Arzén herceg egyike a legismertebb gavaléroknak Párisban. A francia fővárosban él évtizedek óta fényben és jómódban. Mikor fivére isten kegyelméből Szerbia királyja lón, Arzén herceghez levél érkezett, amelyben felhívták, hogy hagyja el számkivetése helyét és jöjjön vissza hazájába. Egész Szerbia tárt karokkal várja.

Arzén herceg azonban nem ment Belgrádba. Egymást követték a hívó, a sürgető levelek, de a gavalér-herceg csak nem hagyta el Páris.

Most végre kiderült, hogy Arzén herceg szívesen ott hagyná a világ fővárosát, de nem lehet. Nem engedik a hitelezői. Évek hosszú sora óta adósságból élt és szerb fejedelmi sarkánál már nem szokatlan uton, *hat millió frankot* pumpolt össze.

A hitelezők most elvesztették türelmüket.

Nem akarnak tovább várni, és mikor Arzén herceg haza akart utazni, kijelentették, hogy ha elhagyja Páris, *óriási botrányt* csinálnak. Arzén herceg tehát *fogoly*.

Fivére, a király most azon igyekszik, hogy fivére adósságait valahogyan rendezze. Egy budapesti bankházhoz, a Földiák-bankházhoz fordult, azzal a kérelemmel, hogy Arzén herceg adósságait valahogyan rendezze. Kérdés azonban, hogy Szerbiában készek-e Arzén herceget hat milliót fizetni.

Szerbiával egyáltalában nehéz dolog üzleteket kötni. Tárgyalnak, beszélnek a dologról hónapokig, a végén aztán az egészről semmi se lesz. Évekkel ezelőtt ugyanezzel a Földiák-bankházzal tárgyalta Sándor király kormánya, hogy a szerb államadósságot konvertálja és új értékeket bocsásson ki.

Az üzlethez francia és magyar pénzt akartak szerezni és az ügynek politikai következményei is lettek volna: Szerbia közeledése Magyarországhoz.

A kölcsön ügyében államtanácsot is tartottak, a melyben részt vettek: *Sándor* király, *Földiák* bankár, *Krisztics* minisztereinek, *Popovics* pénzügyminiszter, *Franaszovits* hadügyminiszter.

A konverzió a hosszú tanácskozások ellenére sem jött létre, mert Szimics bécsi szerb követ, valószínűleg osztrák érdekeknek engedve, megakadályozta a kölcsönt.

Arzén herceg adósságai rendezésére egy francia, angol és magyar bankárokból álló pénzcsoporttal tárgyalnak.

Egyelőre azonban a herceg zálogban marad...

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Esküdtszéki tárgyalás. Az aradi esküdtszék *Fabian* Lajos dr. íté őtáblai bíró elnöklete alatt ma tárgyalta *Dehelyán* Damaszkín trójási orrvadász bűnpörét. Szándékos emberölés miatt emelt ellene vádat az ügyészség. Tavalyelőtt nyáron *Dehelyán* Nika erdőőr puskával agyonlőte, mert orrvadászatot érte, és mint ő ma védekezett, attól tartott, hogy az erdőőr feljeleníti vagy megöli. A bíróság ma csak a tanukat halgatta ki, ítéletre holnap kerül a sor.

IDEGENEK ARADON.

— November 22. —

Fehér Kereszt szálloda. Eder János takarékpénztári igazgató Brassó. — Martin Dániel földműves Keresztényfalva. — Berger Fülöp utazó Bécs. — Müller József utazó Budapest. — Nyilasy Sándor műfestő Szeged. — Kálmán Lajos utazó Budapest. — Friedmann Sándor birtokos Nagylak. — Kugel Jakabné magánzónó Brá. — Kriesháher Jakab utazó Budapest. — Fellner Gyula utazó Budapest. — Braun Sándor utazó Budapest. — Ifj. Madarász János szerkesztő Kassa. — Lusztig Miksa utazó Bécs. — Láng Lajos igazgató Budapest. — Riesz Béla utazó Bécs. — Pilátn József hivatalnok. — Boroenszki Herman utazó Bécs. — Rackenstein Károly utazó Bécs. — Schwarcz Simon utazó Bécs.

Központi szállod. Stern Ernő utazó Ungvár. — Gosper Gusztáv főmérnök Budapest. — Eder Gyula hivatalnok Budapest. — Palencsár Adolf főmérnök Budapest. — Puskesz Arnold kereskedő Bécs. — Krenner Samu utazó Temesvár. — Zsivora Pál kárbecslő Szeged. — Keszler Hugó utazó Bécs. — Fischer Géza kereskedő Budapest. — Dobay Ferenc nyomdatulajdonos Gyula. — Sárkány Sándor utazó Budapest. — Fekete Géza gazdasz Batorbágy. — Horváth Guido a Pesti Hírlap kiadó főnöke Budapest.

Vas szálloda. Szabó Lajos utazó Budapest. — Grosz Mór utazó Bécs. — Glück József kereskedő Budapest. — Deutsch Béla utazó Budapest. — Rákos Mór utazó Budapest. — Karetas György földműves B.-Csaba. — Figolin Frigyes utazó Bécs. — Rákos Mór utazó Budapest. — Blau Béla utazó Budapest. — Bailos Jenő hivatalnok Bécs. — Grünberger Mór utazó Budapest. — Baron Mór utazó

Budapest. — Neuner Miska utazó Bécs. — Gerba Gusztáv jegyző Pankota. — Keresztosi Lajos utazó Budapest. — Nacht Viktor intéző Zimbró. — Klein Mór utazó Budapest. — Dávid Jenő utazó Budapest. — Roth Emil utazó Bécs. — Dávidovics Jenő utazó Budapest.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktársaság.

— Az Aradi Közlöny híradásai —

Budapest, november 23.

Előfizetés. Buzakinál mérsekelt, vételkedv korlátozott, Nyugodt irányzat mellett 25.000 métermázsza került forgalomba, alig tartott árakon. Egyéb gabonanemek változatlanok. Időjárás esős.

Közfizetés. Változatlan.

Árjegyzék.

Buza 1904. áprillisa	7.72 — 7.73
Roze 1904. áprillisa	6.70 — 6.71
Zab 1904. áprillisa	5.50 — 5.51
Tengeri 1904. áprillisa	5.23 — 5.24
Répa 1804. augusztusára	11.80 — 11.90

Árjegyzék.

Buza 1904. áprillisa	7.70 — 7.71
Roze 1904. áprillisa	6.69 — 6.70
Zab 1904. áprillisa	5.49 — 5.50
Tengeri 1904. áprillisa	5.20 — 5.21
Répa 1904. augusztusára	11.80 — 11.90

Most jelent meg Magyar nemzetiségi politika

Írta: Bánfi Dezső báró.

*** **Bolti ára 1 korona.** ***

Dárdai Sándor

Közigazgatási

*** Törvénytár ***

3-ik legújabb (1903. évi) kiadása.

10 kötet ára **120 korona.**

Kapható:

INGUSZ I. és FIA

könyvkiadóhivatalában Aradon,

Weitzer János- (Templom) és Kazinczy-utca sarkán.

Városi és megyei telefon szám: 517.

Vasúti közlekedés.

— Érvényes 1903. évi október hó 1-től. —

ARADRA	ARADRA
Budapest felől indul:	Budapest felől érkezik:
Magyarudra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.08
Gyorsvonat reggel 9.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. a. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.31
Gyorsvonat délután 4.21	Személyvonat d. a. 3.32
Személysz. tv. d. a. 4.45	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Személyvonat este 9.00
Erdély felé:	Erdély felé:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsinról délután 2.04	Személyvonat d. a. 10.50
Személyvonat d. a. 4.07	Radnáról délután 3.36
Radnáról délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Radnáról vas. és ün. a. 8.13
	Személyvonat este 9.06
Temesvár felé:	Temesvár felé:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. a. 10.43
Személyvonat d. a. 11.56	Személyvonat d. a. 3.44
Vegyesvonat délután 5.00	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felé:
Személyvonat reggel 5.00	Személyvonat reggel 8.38
Vegyesvonat reggel 7.10	Vegyesvonat este 7.06
Személyvonat d. a. 4.11	Személyvonat este 10.33
Brád felé:	Brád felé:
Személyvonat reggel 6.25	Jurahonczról szm. r. 8.03
Vegyesvonat d. a. 12.06	Vegyesvonat d. a. 11.00
Jurahonczig szm. du. 4.30	Személyvonat este 3.56
	Pankotáról szm. este 9.20

Szerzési.

November 23.

Mai jegyzésk: Készár nagyban nyers szesz 118 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Sádrítási moslék 12'80—13— korona mmássáknak

A fűtési idény beálltával ajánlunk

elsőrendű darabos, magas hőfoku, salon

fűtő kőszén,

100 kiló 3 korona 40 fillér;

elsőrendű darabos

légszész pirszenet (coks,)

100 kiló 4 korona — fillér.

Bérmentve házhoz szállítva.

Megrendelések pontos eszközlése és hazaszállítása végett

fél napi időt kérünk.

Ugy fűtőkőszénél, mint pirszenénél

500 kgr. vételnél 25 fillér engedményt nyújtunk.

Vasaláshoz

ajánlunk, száraz bükkfából égetett

faszenet,

100 kiló 4 korona 40 fillér;

Csomagolás fűtőszén 50 kgrmos zsákokban.
Csomagolás Coaks 40 kgrmos zsákokban.
Csomagolás faszen 25 kgrmos zsákokban.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

REGÉNY-CSARNOK

Az Antikrisztus csodái.

— Regény. —

Irtá: Lagerlöf Zelma.

Az Aradi Közlöny-nek fordította:

Cholnoky Viktor.

(4)

(Folytatás.)

Ez a kép egy pólás kisdedet ábrázolt, fején arany koronával, labain arany cipővel s az egész kép csak úgy ragyogott a sok ékszerből, melyet azok a szenvedők ajándékoztak neki, akik a segítséget kérték. S a kápolna falai képekkel voltak teleaggatva, melyek azt mutatták, hogyan mentett meg a szentkép tűzvészéből, tenger veszedelméből embereket, hogyan gyógyította meg a betegeket s hogyan segített a szerencsétleneken. S ha az imádkozó barát végignézte mindezt, ujjongni kezdett bensejében, s így szólt:

— Dicsértessék az Ur Isten! Még mindig Krisztus az, akit a Kapitóliumon imádnak az emberek!

A barát látta, hogy hogyan mosolyog rá a szent kép arca, misztikus hatalmának tudatában: s lelke felszárnnyalt a mennyei bizalom szent tereire.

— Ki rombolhatná le a te trónusodat, hatalmas? — sóhajtott ilyenkor. — Előtted hajtja meg térdét az örök város. Te vagy Róma szent kisdede. Te vagy a megkoronázott, akit a nép imád. Te vagy a hatalmas, aki segítséget, erőt, s vigasztalást hoz. Egyedül te légy az imádott a Kapitólium magaslátán!

S a barát látta, amint a szent kép koronája glóriás fényre változik, mely sugarait kiárasztja az egész világra. S bármerre követte a

sugarak irányát, templommal látta telve a világot. S e templomokban mindenhol Krisztust imádták. S úgy érezte ilyenkor a szegényszerzetes, mintha egy hatalmas uralkodó mutatna volna meg neki várát s erődjét, melyek országát védelmezik.

— Nincs kétség többé! — sóhajtott a barát. — A te országod örökkévaló!

S bármelyik barát nézte is a képet, pár órára vigasztalást s nyugalmat talált, míg a félelem újra el nem fogta. De ha nem lett volna meg ez a szent képe a barátoknak, egész életük örök ö gyötrelem lett volna.

S bár azok közül a barátok közül, akik e kolostorban laktak, a legtöbb tébolyultan, idő előtt halt meg, mégsem volt hiány soha újakban, mert nagy tisztesség volt Isten előtt Aracoliben küzdeni Krisztussal.

Igy történt, hogy hatvan esztendővel ezelőtt ez a harc még javában folyt s mivel az az egész kor nagyon gyenge volt, a barátok nagyobb buzgalommal küzdöttek, mint valaha s biztosabban várták az Antikrisztust, mint bármikor máskor.

Ebben az időben érkezett Rómába egy gazdag angol hölgy. Felment az Aracolibes megtekintette a képet; s annyira megtetszett neki, hogy azt hitte, nem is tud nélküle tovább élni. Minden nap eljárt az Aracolibé, hogy csak lássa s végre kérte a barátokat, hogy adják el neki a képet.

De ha a nagy bazilika egész pallóját ki rakta volna arannyal, akkor sem adták volna oda a barátok ezt a képet, mely egyetlen vigasztalásuk volt. De az angol nő olyan végzetlenül beleszeretett a képbe, hogy sem nap, sem éjjele nem volt nélküle. S mivel célját másképp nem érthette el, elkövette, hogy ellopja a képet. Nem gondolt a bűnre, melyet elkövet, csak valami belső késztetést, valami égető szomjúságot érzett s inkább rászánta a lelkét is, csak kielégíthesse a szíve vágyakozását. S hogy célját elérhesse, először is csináltatott egy egészen olyan képet, mint az aracolibeli.

Az Aracoliben őrzött szentkép a Geszmán-kertjében termett olajfából volt faragva. S az angol nő elég vakmerő volt szilfából faragtatni egyet, mely egészen hasonló volt hozzá. Az Aracolibei képet nem emberi kéz festette. Mikor a barát, aki kifaragta, elővette az ecsetet s a festéket, hogy befesse, munkaközben elaludt. S midőn felébredt, a kép már színes volt. Maga vette fel a színeket, annak jeléül, hogy Istennek tetsző munka. S az angol nőnek volt bátorsága a szilfaképet halandó festővel színeztetni ki éppen úgy, hogy teljesen hasonló lett a szentképhez.

Az így meghamisított képre szerzett koronát és cipőt is; de nem aranyból, csak aranyozott vasbádogból. S rendelt hozzá ékszereket is, gyűrűt, nyakláncot, karkötőt, bogláros násfát — sárgarézből és üvegből; s felöltöztette a képet, mint ahogy felöltöztették a jámbor hívek az igazit.

S mikor a kép készen lett, tűt fogott s belezárta a koronába:

„Az én országom csak e világról való.”

Mintha félt volna maga is, hogy különben nem tudja megkülönböztetni a két képet egymástól. S mintha a lelkiismeretét is meg akarta volna nyugtatni:

— Hiszen nem akartam én hamis Krisztusképet csinálni. Hisz rákarcoltam a koronájára: Az én országom csak e világról való!

S bő köpenyt vett magára, alá rejtette a képet s felment az Aracolibé. Es kérte a barátokat, hogy hadd ajátatoskodjék a Krisztus-kép előtt.

Ott volt benn, a szentek szentjében; az örökmécses égett, az oltárszekrény vasajtaja nyitva volt s a kép ott sugárzott előtte. Az asz szony remegni, reszketni kezdett, mintha az ájulás környékezné. A barát, aki vele volt, megijedt s vízt szaladt a szekrestyébe. Egyedül maradt. S mire a barát visszatért, elkövette a szentségtörést. Magához vette a csodatévő szentképet s odacsempézte a helyére a hamisat, a tehetetlent.

A barát nem vett észre semmit. Rázárta a hamisított képre a kettős závaru vasajtót s az angol nő háborítatlanul ment haza kincsével. Otthon, a palotájában, márványból készült állványra tette s olyan boldog volt, mint még soha.

(Folytatása következik.)

NAPIREND.

November 24. Kedd. Róm. kath. naptár: Keresztelő János. — Protestáns naptár: Keresztelő János. — Görögkeleti naptár (november 11.): Menna. — A nap kál 7 óra 4 perckor, nyugszik 3 óra 58 perckor.

Kölcsény-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délután 11¹/₂—12¹/₂ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1¹/₂—2¹/₂ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereklye-muzeum helyisége mellett, Pestorom.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött avaratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, enyhe, sok helyütt csapadék.

November 24. A Kölcsény-egyesület Rákóczi-ünnepe délután 5 órakor (Városház.)

November 25. Iskolaszéki ülés délután 4 órakor.

November 26. Az aradvidéki tanítóegyesület új-szent-anna-világosi fiókkörének közgyűlése reggel 8 órakor (Pankotai iskolahelyiség.)

November 28. Az aradi asztalos munkások körének Katalin-bálja (Kass-vendéglő.) — A nagy-zerindi kereskedő- és iparosifjúság Katalin-bálja (Dávid-vendéglő.)

Nemzeti színház.

Bérlet 55. sz.

Paratlan.

Kedden, 1903. évi november hó 24-én.

A heidelbergi diákélet.

Énekes színmű 5 felvonásban. Irtá: Mayer Förster Vilmos. Fordította: Dr. Márton Miksa.

SZEMÉLYEK:

Károly Henrik	Zilahy Gyula.	Rüderné	Göcz Aranka.
Haugk	Mariházi M.	Dörffelné	Pajor Anna.
Passarge báró	Könyves J.	Katica	Fóti Frida.
Metzing báró	Németh J.	Kurt	Simon Jenő.
Jüttner Fülöp	Békes Gyula.	Wedel lovag	Füredi J.
Lutz	Sarkadi A.	Delev gróf	Bónis Lajos.
Rüder	Győre Alajos.	Kellermann	Juhász S.

Kezdete este 7 és fél órakor.

NYILTÉR.

A 6 írottak megtört szívvel jelentik a maguk és számos rokonaik nevében a felejtetlen jó édesapa, após, nagypapa, dédapá, nagybátya és rokon

monzai Konstantiny György,

ügyvéd, Aradmegye volt II-od alispánja, a jószáshelyi kerület több ízben megválasztott országgyűlési képviselője, sat. sat.

1903. november hó 23-án, életének 84 ik évében, hosszas szenvedés után történt gyászos kimúlát.

A boldogultnak földi maradványai november 24-én d. u. 3 órakor fognak Jó-zsef-főherceg-ut 21. sz. házból a helybeli felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az örök világosság fényeskedjék neki!

Aradon, 1903. november 23.

olskaszentimrel özv. Antalfy Endréné szül. monzai Konstantiny Ilona,
jószáshelyi özv. Purgly Lajosné szül. monzai Konstantiny Berta,
Kugler Istvánné szül. monzai Konstantiny Jolán, gyermekei,
Kugler István, klr. lt. táblai bíró, veje.

korongl Bagary Kálmánné szül. olskaszentimrel Antalfy Borleka,
kézdivásárhelyi Váshhelyi Dezsőné szül. olskaszentimrel Antalfy Márta,
olskaszentimrel Antalfy István,
jószáshelyi Purgly János,
jószáshelyi Purgly Emil,
Kugler Viktor, m. klr. honvéd hadnagy,
kiskamoni Dr. Szalay Károlyné szül. Kugler Ilona,
Kugler Lola, unokái.

korongl Bagary Klára és Márta,
kézdivásárhelyi Váshhelyi Kata, dédunokái.

korongl Bagary Kálmán, állattenyésztési felügyelő,
kézdivásárhelyi Váshhelyi Dezső földbirtokos,
kiskamoni Dr. Szalay Károly,
jószáshelyi Purgly Jánosné szül. jószáshelyi Purgly Gyöngyike,
jószáshelyi Purgly Emeline szül. szentgyörgyi és dukai Széll Mariska,
unoka vejei és menyei.

lupsai Petrovics Arzén műszaki tanácsos és neje szül. végegyházi Végli Ilona és gyermekeik János, unokaöccse és családja.

Csatak Károly első temetés-rendező, Intézet, Entreprie des pompes funébres. Szt.-Mergit részvényt. Aradon.

Magy. kir. államv. budapest-jobbparti
üzletvezetősége.

39044—1903. I. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége a vonalai részére 1904. évben szükséges pályafertőtartási fák szállítására nyilvános pályázatot hirdet.

Az 1904. évi megközelítő szükséglet, mely a megrendelés alkalmával korlátlanul felemelhető vagy leszállítható, alább van felsorolva: a végleges megrendelés, mely alkalommal az 1904. évben szállítandó fák pontos mennyisége és mérete szállítóval közölni fog, mely 1903. évi december hó végéig fog megjelenni.

115 km. jegenye fenyő deszka.
46 köbm. lucz fenyő deszka.
10 köbméter vágott lucz fenyőfa.
116 köbm. jegenye fenyő palló.
15 köbméter lucz fenyő palló.
55 köbméter tölgyfapalló.
141 köbméter faragott puhafa.
105 köbméter faragott tölgyfa.
40 köbméter puha szálla.
19.000 darab különféle lécz.
212.000 darab fedőzsindely.
4.200 darab kemény kerítési oszlop, továbbá tölgyfa deszka, szélmentsetlen jegenye deszka, puha és kemény kerítési rud, puha szél deszka.

A fák szállítása 1904. évi február hóban kezdendő meg s 1904. évi április hó végéig fejezendő be.

A fák két csoportra osztott részletes méretjegyzékeit, melyek egyszersmind ajánlati űrlapokat képeznek, a pályázati feltételekkel együtt a budapest-jobbparti üzletvezetőség (Budapest, Külső Keresipalut nyugdíj ház csoport 2. sz.)

anyagbeszerzési osztálya szolgálja ki díjtalanul, esetleg küldi meg posta útján.

A pályázati feltételek értelmében kiállítandó ajánlatok ívenként egy korona magyar bélyeggel ellátva 1903. évi december hó 2-án déli 12 óráig nyújtandók be, a bá-

natpénz 1903. évi december hó 1-én déli 12 óráig teendő le.

Elkészve beadott, vagy táviratilag tett ajánlatok, valamint pótajánlatok figyelembe nem vétetnek. Budapest, 1903. évi október hó.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Nagyszebeni Földhitelintézet.

Földbirtokra és aradi belvárosi szilárd építményű bérházakra

a legelőnyösebb feltételek mellett engedélyezünk

jelzálogkölcsonőket

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40¹/₂, és 50 éves törlesztésre, (amortizációra), melyek általunk készpénzben fizettettek ki.

A kölcsönök közvetítését eszközli

Szücs F. Vilmos Aradon,

ki is mindennemű felvilágosítással szolgál.

Nagyszebeni Földhitelintézet.

Hivatkozással a fenti értesítésre, ugyancsak a t. birtokosság által évek sorain keresztül elismert szolid és sikeres kiszolgálásomra, kérem a t. jelzálog-kölcsönt kereső közönséget, hogy ügyeivel úgy mint eddig, ezentúl is bizalommal forduljon hozzám, elveim maradnak a régiak.

A bekebelezési költségeket kívánatra előlegezem, a conversalást elintézem, díjjaim a kifizetésekor lesznek a kölcsönből levonva.

Tisztelettel

SZÜCS F. VILMOS

Ingatlan és földhitel kölcsönintézet

1950

Arad, Boros Beni-tér 22. sz. (gabona-piacz) I. emelet.

Közvetítők továbbá: 1. Olesó tárczahitelek, 2. Külfölddel való összeköttetések (Regenhardt-féle Weltverkehr vállalat útján.)

3204—1903. tkvi sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az új-radi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy az új aradi takarékpénztár végrehajtónak Zeller Ferenc és társai végrehajtást szenvedettek elleni végrehajtási ügyében, Zeller szül. Cseck Magdolna által beadott utóajánlat következtében, a végrehajtás az 1881. 60. t. cz. 187. §-a alapján és a 176. és 185. §-a értelmében az új-aradi kir. járásbíró területén lévő, Új-Arad község 2190. tjkvben A. I. (1070—1071.) hrsz. a. felvett 519. össz. 1. ház, udvar és kertből a Zeller Ferencné szül. Alt Katalin illető fele részére és Zeller szül. Petz Anna javára C. 1. alatt bekebelezett szolgalmi jog épségben tartása mellett az utóajánlat tevő által tett 1412 kor. 50 fill. kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1903. évi december hó 23-án d. e. 10 órákor ezen tkvi hatóság irodájában megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is eladatni fog.

A többi árverési feltételek ezen kir. járásbíró tkvi hatóságánál és Új-Arad község-házánál tekinthetők meg.

A kir. járásbíró, mint tkvi hatóság.

Új-Arad, 1903. évi október hó 10-én.

Herkay J.,

kir. aljárásbíró.

2468

5% a FMKE javára.

5% a FMKE javára.

Nincs jobb mint

a Meer Mór és Fia-féle

„FMKE” szobapadló-lakk,

mely **rögtön szárad, szagtalan és mosható,** világos sárga, sötét sárga és mahagoni barna színekben. -- 1 kilós dobozokban **ára 1 frt.**

Mosható

1904

„FMKE” parkettamáz,

mely használatra teljesen kész s nagy előnye, hogy nem kell kefélni. Kapható **1 frt 20 kr., 65 kr. és 35 kros** dobozokban

Meer Mór és Fia

festékkereskedésében

és minden fűszerüzletben, ahol csakis fenti néven kérendő.

5% a FMKE javára.

5% a FMKE javára.

KINTZLER ZOLTAN

Cronometer műrás és ékszerész

Arad, Andrássy-tér 20. (Régi Arena.)

Kizárólag finom

óra és ékszer

kapható.

1831

Pontos és szolid kiszolgálás!

Ez a legfontosabb

nem kell elköltözés esetén, vagy más esetben feleslegessé váló bútorokat pottom áron eladni, megveszem én azokat, ugyesintén

urasságoktól levetett ruhákat

a legeslegmagasabb árban.

Kivánatra házhoz is megyek.

Roth A.

bútorvétel és eladás.

Árpád-tér 4. sz. (a zsidó templommal szemben.) 1473

Arad legnagyobb

óra és ékszerraktára.

DEUTSCH ISIDOR

órás és ékszerész

ARAD, TEMPLON-UTCA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek és eladások.

Legnagyobb választék és legolcsóbb bevásárlási forrás.

Ékszertárgyak,

tört arany és ezüstneműek készpénzért a legmagasabb árban megvételnek vagy más új tárgyakra álcseréltetnek. 1897

—Kéretik kísérletet tenni.—

M. kir. szabadalmazott

Tüzi fecskendők

és hozzávaló mindennemű tömlők (csövek)

Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működésért 8 évi jótállás (ingyen javítás).

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gumi csövek gyári áron. A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronghatja, a gépezet jó működéseért 8 évi jótállás, ingyen javítás.

Kutak

a hozzávaló csövekkel gyári árban

Hönig Frigyes

harangöntőnél

1418

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Mindennemű javítások elfogadtnak.

Magyar királyi államv. üztelv. Aradon.

31062—1903. I. sz.

Pályázati hirdetmény.

(Kavics és terméskő biztosítása iránt.)

A magy. királyi államvasutak aradi üzletvezetősége az 1904. és esetleg 1905. és 1906. években szükséges kavics és terméskő mennyiségek szállítását szándékozik biztosítani, mely mennyiségek felerészben minden év márcziushó elején, felerészben pedig április hó közepén elszállításra készen kell állani.

A biztosítani szándékolt anyag megnevezése:

Rostálatlan bánya vagy folyamkavics szükséglet szerint.

Rostált bánya vagy folyamkavics szükséglet szerint, Felépítményi darabolt kavics 40.000 m³.

Utépítéshez való darabolt kavics 2000 m³.

Terméskő válogatott nagy darabokban (0.1 m³-tól 0.15 m³-ig) 2000 m³.

Terméskő közepnagyságú darabokban (0.05 m alu' 0.01 m³-ig) 10.000 m³.

Terméskő kisebb darabokban (0.01 m³ alul 0.008 m³-ig) szükséglet szerint.

Kőzuzalék mint fedő anyag 1000 m³.

Rostaltal szükséglet szerint.

A felépítményi kavicsnak 5—6 cm.-nyi, az utépítéshez kavicsnak 3—0 cm.-nyi nagyságúnak és minden földes anyagtól és zuzaléktól mentesnek kell lennie.

A fentiek magukban foglalják az évenként előreláthatólag szükségletű mennyiségeket, azonban a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségének jogában áll a fent kitűntetett mennyiségeket a végleges átengedés alkalmával 50 százalékkal csökkenteni, avagy a szállítási év folyamán 50 százalékkal felemelni.

A biztosított mennyiségnél kevesebb megrendelés esetén szállító a magyar királyi államvasutak

ellen semmi néven nevezendőigényl nem támaszthat.

A fenti anya ok ajánlattételéhez szükséges ajánlati úrlapok, pályázati feltételek az alább felsorolt hivataloknál és az összes kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők, míg az általános szállítási feltételek csakis készpénz fizetés mellett a magyar királyi államvasutak nyomtatványtárából (Budapest, Andrássy-ut 73—75. sz.) 50 fill. áron szerezhetők meg.

Az ajánlatok a külön e célra szerkesztett ajánlati úrlapon teendők.

A szállítás az anyagok szállítására nézve fennálló 129291/96 sz. általános, valamint az aradi üzletvezetőség részéről egyidejűleg kiadott pályázati feltételek alapján eszközölendő, mely feltételek a pályázati határidőig alólírott üzletvezetőség anyag- és leltár beszerzési osztályánál ingyen megszerezhetők, valamint a magyar királyi államvasutak igazgatóságánál és minden üzletvezetőségnél naponként a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az egy koronás magyar kir. okmánybéllyel ellátott ajánlatok ezen alábbi külcimel: „Ajánlat kavics és terméskő szállítására 31062/903. sz.-hoz” 1903. évi december hó 5 én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségének általános osztálya főnökéhez benyújtandók, vagy posta útján beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiségek értékének megfelelő 50%-a készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1903. évi december hó 4-én déli 12 óráig az aradi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránaál teendő le, esetleg oda posta útján küldendő be.

Az ajánlatok fölötti határozat hozatal, illetve a szállítás oda ítése az ajánlat felbontásától számított 28 nap alatt várható, míg a letett óvadék ezen határidő után 8 napon belül fog kiutaltatni.

Arad, 1903. november hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Magy. kir. államv. üztelv. Szegeden.

30705—903. III. szám.

Pályázati hirdetmény.

A Karánsebes állomáson megüresedő p. u. vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat hirdetik.

A bérlet fenti vendéglőre nézve 1904. évi márczius hó 1-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított öt éven át vagyis 1909. évi február 28-ig.

Bérlőnek a következő helyiségek bocsátatnak rendelkezésére: A lakatya épületben: 1 szoba, 1 konyha, 1 kamra, 1 gazdasági udvar és jégverem. A felvételi épületben: 1 konyha, 1 kamra, 1 pincze, 1 padlás és 1 gazdasági udvar.

Ételek és italokat a I—II. osztályu váró- és étteremben, télen a folyosón, nyáron a kerti verandán árúsíthat.

Az egy koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat a m. kir. államvasutak főnt kiírt Karánsebes állomása pályaudvarán levő vendéglő üzletére” felirattal ellátott, lepecsételt, borítékba zárt, nemkülönbben kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1903. évi december hó 12-én déli 12 óráig az alulírt üzletvezetőség általános osztálya főnökénél (üzletvezetőségi-palota I. emelet 21. sz. ajtó) vagy személyesen, vagy y kir. posta útján benyújtandók.

Bánatpénz fejében a bérletre 200, azaz Kettőszáz korona készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránaál 1903. évi december hó 11 én déli 12 óráig vagy személyesen leteendő, vagy kir. posta útján beküldendő.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régebb, a napi értéket meg nem haladó napi ár folyam csak 90% szerinti értékben számíttatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizetetik.

Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlíttendő ugyan, de a letétről nyert elismervény nem csatolandó.

Megjegyeztetik, hogy a közös célra szolgáló I—II. oszt. váró- és étterem fűtése és világításának felét a vasut intézet viseli.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályban (I. emelet 12. sz.) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A fentebbi feltételtől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá olyan ajánlatok, melyek táviratilag tételnek s végül olyanok, melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tétetett, figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1903. évi november hó

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

MINDEN HOLGYNEK
SZÜKSÉGES ARCZBORE MEGVÉDÉSÉRE A
FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsiros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszűntet szeplőt, májfoltot, bőrrákát (mitesszer) és minden arcizsztatianságot. Massazsához használva eltüntet redőket, himlőhelyet stb.

Csakia azon készítmények valódiak, a melyek azimeres védjeggyel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona.

1569

Margit szappan 70 fillér.

Margit powder 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és drogueriában.

Apáttalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferenc, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Székely Sándor, Cs.-Apácán: Bonomi Antal, Cs.-Pálótán: Nagy Albert, Csémén: Berkes Armin, Elekén: Ifj. Pekker István, Földeskon: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Gyorokon: Masznyik Daniel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevermesen: Schlögl Pál, Kunagótán: Fejes Lajos, Kúrdon: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelocsényi Ferenc, Mező-Kovácskúszán: Szabady Viktor, M.-Radán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzóros Ádám, Nagy-Zerinden: Vály Géza, Ó-Pécskán: Kócszin János, Pankótán: Posevitz Gusztáv, Pityaroson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Símán: Csiky Lukács, Soborsánban: Károlyi Kálmán, Szemlakon: Hanesler Sándor, Tanczon: Kuntz János, és Új-Aradon: Tornaigó Géza urak gyógyszerárakban.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Két szobás udvari lakás

november 1-től kiadó. Csiky Gergely-utca 13. szám. 2269

Gyógyszerész gyakornok.

Egy nat. osztályt végzett intelligens fiatal ember gyógyszerész gyakornoknak ajánkozik. Cím a kiadók hivatalában. 2416

Weitzer János toll.

Doboza

4 kor. 40 Ft.

Nikkelezett aczéliből.

Kapható: **Lugosz I. és Fiaival**.
Telefon 517.

Egy 4 esetleg 5 szobás

lakás november hó 1-ére olcsón kiadó, Halász-utca 27. 1968

Az ipartestület

régi nagyterme, nagy, konyhával és kényelmes mellékhelyiségekkel lakodalmi, bál, alkalmakra, társasvacsorákra stb. bérbeadatik. 2457

Telefon 242. sz.

Kalmár * * * * József

Villanyműszerész

Kerékpár és varrógép rak-tára

2071

ARAD, Salacz Gyula-utca 2. sz.

Raktáron tartok családi

Singer varrógépeket, karikahajós (Ringschiff) gépeket házi vagy ipari használatra 5 évi írásbeli jótállással, kedvező havi részletfizetés mellett.

Varrógép javítások

jótállás mellett eszközöltetnek.

Arad szab. kir. város polgármesterétől.

Pályázati hirdetmény.

Arad szab. kir. város törvényhatóságánál megüresedett s évi 1400 korona fizetéssel és megfelelő lakbérrel javadalmazott segéd tisztii állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom ennél fogva mind azokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, s az 1888. évi I. t. cz. 19. §-ában körülírt képesítéssel bírnak miszerint a kellőképpen felszerelt kérvényeiket hozzám f. évi december hó 9-éig bezárólag annál is inkább bemutatassák, mert a későbbben érkező folyamodványok tekintetbe vételénél nem fognak.

Aradon, 1903. évi november hó 21-én.

Intitoris.

polgármester.

Uraságoktól levetett

téli kabátokat és utazó bundákat, férfi ruhákat

a legmagasabb áron vesznek.

Kivánatra házhoz is megyek. Továbbá használt butorokat is vesznek és olcsó áron eladok. 2365

Menczer Márton

Arad, Petőfi-utca 7. sz.

Aki egy csésze jó teát óhajt élvezni, kérje mindenütt a világ legjobb és legfinomabb teáját, és az az

INDRA TEA,

mely Chinának, Indiának és Ceylonnak legfinomabb tea keveréke. — Valódi csak eredeti csomagolásban.

Raktárakat a hirdető táblák mutatják.

2123

Főraktár: **Fejér Gyula, Arad.**

ALAPITTATOTT 1890.

Augenstein K. Alajos

házasságközvetítő intézete

Budapest. VII., Wesselényi-utca 54. szám.

Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt. Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg. 2411

ALAPITTATOTT 1890.

Legfinomabb minőségű kitűnő zamatu friss

TEA-VAJ

kapható állandóan: Dürr Kocsárd, Dürr Gusztáv, Lázár Gyula, Záray Géza, Ring Zsigmond, Éles Ármin, Fejér Gyula, Karácsonyi Antal, Färber Lajos és Testvére urak üzletében, valamint az

„Aradi tej- és vajközpont“

Radnai-ut 22. szám alatt levő telepén.

2349

Szépítsd arcodat

— ha nem akarsz pénzt hiába kidobni — a világhírű

Hajós-féle

IBOLYA-CRÉMMEL

A bőr által rögtön felszívódik. Remek hatása, többször kitüntetett s a hölgyközönség által legjobbnak elismert készítmény. Eltűntet rövid idő alatt szeplőt, májfoltot, bibircsot, bőrvörösséget és mindennemű arczisztálanságot.

Egy tégely ára 1 korona.

Ibolya-crème szappan 70 fill.

Ibolya-hőlypor fehér, rózsaszín és krém színben 1 doboz 1 K. 20 f.

Ibolya-tej nappali használatra 1 kor.

Bevásárlásnál csakis HAJÓS-féle készítményeket tessék elfogadni.

Kapható a készítő felátalónál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriuma

126

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Ring Lajos, RoxsnyaiMátyás, Tábor Gyula (Gáf) és Vojtek Kálmán gyógyszerész uraknál Krausz Elemér és Társai, Vojtek és Weiss droguista uraknál.

M. kir. Államvasutak.

151212—903. A. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága a jövő 1904. évben, esetleg 3 éven át szükséges ön szállításának biztosítását óhajtván, eziránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb 1903. évi december hó 5-én déli 12 óráig betérjesztendők, bánatpénz pedig 1903. évi december hó 4-én déli 12 óráig beküldendő.

A pályázatra vonatkozó részletezett feltételek, a mennyiségek, ugyancsak az általános és különleges szállítási feltételek a magyar királyi államvasutak anyag- és léltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest, VI., Andrassy ut 73.) megtekinthetők.

Budapest, 1903. évi október hó.

Az igazgatóság.

(Utánnymás nem díjazatik.)

Magyar királyi Államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége.

40598/903. I. szám.

Pályázati hirdetmény.

Különféle anyagokra.

A magyar királyi államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége az 1904. évben szükséges alábbi anyagok szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szállítandó anyagok következők: 2000 kg. horganyzott sodrott kerítési aczélpánt és 300 kg. horganyzott kettős aczélszeg kerítési pánthoz.

Ezen mennyiségek nem fix mennyiségek, hanem csak tájékozással szolgál és tartozik szállító a tényleges szükségletet — mely a fenti mennyiségeknek lehet korlátlannal több vagy kevesebb — szállítani és pedig az időnkint kiadandó megrendelési levelekben kitűzendő határidő alatt.

Az anyagokra vonatkozó részletes kimutatás, mely egyszersmind ajánlati mintául is használandó, az üzletvezetőség anyag beszerzési osztályánál (I. d.) Budapest, Külső Kerepesi ut 21k házcsoportjában kapható.

Ugyanezen kimutatásban fel vannak sorolva az egyéb pályázati és szállítási feltételek.

Az ajánlat 1 koronás magyar bélyeggel ellátva, lepecsételve s a borítékon „Ajánlat a 40598/903. sz. hoz” felirattal megjelölve legkésőbb 1903. évi december hó 4-én déli 12 óráig nevezett üzletvezetőség anyagbeszerzési osztályához betérjesztendő.

Elkészve beadott vagy táviratilag tett, valamint pótajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott értéknek 5%-a teendő le készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban a pályázati határidőt megelőző nap déli 12 óráig a budapest jobbparti üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál.

Budapest, 1903. évi november hó 4-én.

Az üzletvezetőség.

(Utánnymás nem díjazatik.)

Van szerencsém tisztelettel tudat-
ni, hogy az őszi idényre valódi
igen szép értékes antique

PERSA ÉS SMYRNA

szőnyegek érkeztek, melyeknek
megtekintésére a műértő közön-
séget bátor vagyok meghívni és
egyben dusan felszerelt raktáro-
mat szőnyeg, függöny, ágyterítő,
paplan, matracz, gyapju-takaró,
valódi linoleum és pokróczban
ajánlani.

DOMÁN SÁNDOR

Arad, Szabadság-tér 17.